

EKİM 2003

Yıl:14 Sayı:78

MMO Bursa Şubesi Adına Sahibi
Yüksel ERDİ
Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Remzi ERİŞLER

Yayın Teknik Sekreteri:Nevriye GÜNGÖR

Baskı:Kardelen Ofset-ANKARA
Tel:(0-312) 4353790

Yönetim Yeri

TMMOB Makina Mühendisleri Odası Bursa Şubesi
Baskı Sayısı 3400 Adet (2 ayda bir yayımlanır)
Yayımlanan yazılardaki sorumluluk yazarlarına,
ilan ve reklamlardaki sorumluluk ilanı veren kişi
ve/veya kuruluşa aittir.

YAYIN KURULU

Ihsan DİRİCAN

Nazım YILMAZ H.İbrahim SERTTAŞ
Numan AYDEMİR Ersoy BEY
Filiz FURUNCUOĞLU Erkut YAVUZ
Ertugrul TURGAY

MERKEZ:Sümer Sk.36/1-A Demirtepe 06440/ANKARA
Tel:(0-312) 2313159-2313164-2318023 Fax:2313165

BURSA ŞUBESİ: Elmasbahçeler Mh.Sabunevi Sk.
Mühendisler İşh. No:19/1 16230—BURSA
Tel:(0-224) 2521190-4 Hat Fax: 2521194
e-mail:bursa@mno.org.tr.

BALIKESİR İL TEMSİLCİLİĞİ

Eskihisarıcı Mh. Gözen Sk.
Orhan İş Merkezi No:4
Kat:2 10100 -BALIKESİR
Tel:(0-266) 2391970
Fax:(0-266) 2417510

ÇANAKKALE İL TEMSİLCİLİĞİ

İsmetpaşa Mh. Aynalı
Çeşme Sk. Gürel Apt. No:8/7
17100 -ÇANAKKALE
Tel: (0-286) 212 56 90
Fax: (0-286) 212 84 45

YALOVA İL TEMSİLCİLİĞİ

Mimar Sinan Cd.No:26/1
77100 -YALOVA
Tel:(0-226) 8125074
Fax: (0-226) 8128440

BANDIRMA İLÇE TEMSİLCİLİĞİ

Aşağı İstasyon Mah.
Mehmet Akif Ersoy Cd.
No:31- 10200 BANDIRMA
Tel:(0-266) 7137781
Fax:(0-266) 7148636

EDREMIT İLÇE TEMSİLCİLİĞİ

Camivasat Mh.İnönü Cd.
1.Sk. 27/1 Kat:1 10300 -
EDREMIT
Tel:(0-266) 3736347
Fax: (0-266) 3737806

ÇAN İLÇE TEMSİLCİLİĞİ

Belediye Sarayı B.Blok
No:414
17100-ÇAN
ÇANAKKALE
Tel-Fax:(0-286) 4163653

INEGÖL İLÇE TEMSİLCİLİĞİ

Cuma Mh.Sarrallar Çarş. Hakkı Acar
İşh.No:36/2 INEGÖL
Tel: (0-224) 715 17 11 - Fax: (0-224) 715 18 22

SUNUŞ

1 Eylül Dünya Barış Günü etkinliklerine Bursa'dan da destek verildi. Bursa Demokrasi Güçleri Orhangazi Parkı'ndan Osmangazi Metro İstasyonuna dek Barış zinciri oluşturdu.

1 Eylül Akşamı da Nilüfer Belediyesi işbirliğiyle Barış Şenliği gerçekleştirildi.

17-18 Ekim tarihlerinde yapılacak olan VIII. Otomotiv ve Yan Sanayi Sempozyumuna dönük çabalarımızı da yoğun olarak sürdürüyoruz. Türkiye 2000'lerde Otomotiv Sektöründe "yeni" olan neleri gerçekleştirdi? Günümüzde Türkiye bir üretim üssü olabilir mi? Soruları sorulmalı ve alınmalıdır.

Otomotivden diğer sektörlerle açılan, dönüşebilen ilişkiler bu anlamda nasıl örgütlenmelidir?

Türkiye Sanayileşme stratejileri kapsamında konuyu değerlendirmeli. Bundan 20-30 yıl önce ana ve yan sanayi yapılanmasıyla; bugünkü yapılanmanın karşılaştırılması ve geleceğe dönük planlamaların uygulanması sempozyumda ele alınmalıdır.

Bu anlamda Türkiye'nin laboratuvar alt yapısı değerlendirilmeli; merkezi laboratuvarların oluşturulması ve kurumların ortaklaşa çalışması amaçlanmalıdır

Mesleki eğitimde olumsuzluklar her yönüyle ele alınmalı ve mesleki eğitim acil olarak çağdaş düzeyde kurulmalıdır.

Türkiye sanayileşmeye dönük adımları planlarken elbette demokratikleşme yönünde somut çabalar sürdürmelidir.

Bu bağlamda KESK'nin 30 Ağustos 2003 tarihinde Ankara'da gerçekleştirdiği miting demokratik bir eylemdir. Ancak Sayın Başbakan bu eylemi ve KESK'yi küçümsemek şeklinde tavır sergilemekte; çalışanların verdiği mücadeleyi saptırmaya çalışmaktadır. Oysa bilinmesi gereken şudur bu ülkeyi yönetmek üzere sorumluluk alanlar sokaktaki yurttaşın sesini doğru algılamalıdır. Hele TUSİAD vb. örgütleri yere göğe koymazken emekten ve Demokrasiden yana örgütlerini küçümsemek, onlara hemen cephe almak aslında Demokrat Parti döneminden gelme bir alışkanlıktır. Türkiye'de yönetenlerin kültürü budur. Kapitalist bile olamayan bu kafa emekten ve demokrasiden yana örgütlenmelere özünde karşıdır. Oysa Türkiye denetlenmeyen bir ülkedir. Sorunları çözen denetlemenin gerçekleşmesi için hükümet dışındaki örgütlenmelerin güçlü olması gerekir. Türkiye'nin önünde duran sorun da budur. Bugün hala sendikalara, meslek odalarına, derneklere karşıysak; hala 12 Eylül yasalarnı savunuyorsak; Türkiye'nin geri kalmasına destek oluyoruz demektir. Demokrasi tutarlı toplumsal eksensli tavır ve kararlarla gelişir. Demokrasi bir seçim oyunu değildir.

Ayrıca artık denizin bittiğini görmeliyiz. Türkiye'nin demografik yapısından gelen genç nüfus avantajı daha ne kadar sürecek? 15-20 yıl sonra tablo değişecektir. Türkiye'de artık nüfus artışı yaklaşık Avrupa düzeyindedir. Ayrıca Cumhuriyetin sona erdiği açlık ve yetersiz beslenme artık çocukları tehdit ediyor. Sağlıksız nesiller söz konusu...

Bunun yanında kültürel yozlaşma had safhadadır. Çok iyi yetiştirilmiş kuşaklarla; özgür, demokratik ve sanayileşen bir Türkiye hedefi konulamıyor. Ancak İmamhatip eğitimi ve öğretimi ile Türkiye'de kulluk düzeni alt yapısı artık hazır hale getirilmiştir.

Ağalar hortumlamaya alışmış, milyarlara dolan götürüyor hükümet hiçbir şey yapmıyor. Hepsini bir bir hapishaneden çıkarıyor. Gazetelere göre sayın HORTUMCU dışarı çıkarılmış ve bütün suçlar çaycıya yüklenmiş. Bu arada Cem Uzan'la karşılıklı danışıklı dövüş sürüyor. Sordüğümüz soru şu; halkın dolandırılan paralarını, milyarlara dolarını neden geri almıyorsunuz? Neden hırsızların malına mülküne el koymuyorsunuz? Baklava çalıp yiyen çocuklara 8 yıl ağır hapsi hangi ülke veriyor? Bankalardan milyarlarca doları kaldırıp hortumlayan hırsızları hangi ülke özgürleştiriyor?

Televizyonda ağaların konu alan filmlerle tablo tamamlanıyor. Ağa kültürü egemenleşiyor. Türkiye Atatürk'ün hedeflerinden sapmış. 1950'lerden bu yana özellikle Amerikan çıkarları doğrultusunda Türkiye "Küçük Amerika olma sevdasıyla kapitalizmin bütün olumsuzluklarına bulaştı. Mafya liderleri, faşist çeteler, şeriatçı tarikat şebekeleri, eroin kaçakçıları, kara paracılar sermayedar oldu. Anadolu'nun metropol-terinin yanı sıra artık en küçük ilçelerinde de "ağalık" egemen oldu.

2000'lerde hızla geleceğe dönük projeler ortaklaşa yapılmalıdır diyoruz. İnsanlarımız açlık, işsizlik, haksızlık ve baskı altında iniyor. Ödemişin üyeleri de bu baskılar altında. Sürgünler, atamalar bütün hızıyla sürüyor. Eğitim dönemi açılırken sorunlar diz boyu. Mühendislik diplomasını yıllarca çetin bir mücadele sonunda alan genci bekleyen ülke sorunları çok kapsamlı ve bunalıcı. Bu noktada gözler yurt dışına çevriliyor ve beyin göçü olayı başlıyor. En iyi yetişen kuşaklar dışarı gidiyor ve geri gelmiyor. Buna neden olan politika geri ve yoz bir kafanın, kültürün hala sürdürdüğünü göstergesidir.

Çağdaş, demokratik, laik, özgür, Atatürk'ün yolundan giden bir Türkiye başka bir Türkiye'dir.

Saygılarımızla
Şube Yönetim Kurulu

GÖKKUŞAĞI KUKLA TİYATROSU

HANSEL ve GRATEL

Tek Perde

Müzikal Çocuk Oyunu düzenlendi

16 Ağustos 2003 Cumartesi günü

Yazan : Grim Kardeşler
Oyunlaştıran : Funda Güler
Oynayan : Funda Güler
Rejisör : E.Cihan BÜYÜKŞİK
G.Sanat Yönetmeni : Mustafa Kemal SARICA

Müzik-Dekor-Işık-Kostüm : Atölye Çalışmasıyla Odamız üyelerinin 5-12 yaşındaki çocuklarına yönelik olarak Gökkuşığı Kukla Tiyatrosu tarafından Makina Mühendisleri Eğitim Salonunda sahnelendi.

Ormanda yolunu kaybeden Hansel ve Gratel'in eğitici öyküsü. Aslında çocuk oyununu büyüklerde seyretmeli. Daha çocukken kitabını okuduğumuz ya da tiyatrodaki seyrettiğimiz Hansel ile Gratel öyküsü hayatın ta kendisi.

Gerçekte hepimiz ormanda kaybolmuş birer Hansel ve Gratel değilmiyiz? Gündelik sorunların içinden çıkış yolu bulamamak ile ormanda kaybolmak birbirine benzemiyor mu?

İşte üyelerimiz çocuklarına çocuk tiyatrosuyla kazandırmak istediğimiz yeti. En zor sorunlar altında da olsak; ormanda kaybolmamak, ormandan çıkış yolunu aramak ve bulmak... Bu çocuk oyunlarına ne gerek var diyenlerin kulaklarını çınlatıyoruz!...

DOĞALGAZ İÇ TESİSATI MÜHENDİS YETKİLENDİRME KURSU DÜZENLENDİ

Üyelerimizin mesleki gelişimini, gereksinimlerini göz önünde bulunduran Odamız 37.Çalışma Döneminde uzmanlık alanlarımızla ilgili konularda merkezi olarak meslek içi eğitim programı başlatmıştır. İlk olarak Meslek İçi Eğitim Merkezi (MIEM) oluşturulmuş ve meslek alanlarımıza yönelik kurs, sınav ve belgelendirme sistemiyle üyelerimizin yetkilendirilmesi ve belgelendirme çalışmalarının başlanmasıdır. Bu kapsamda Şubemiz tarafından Doğalgaz İç Tesisat Mühendis Yetkilendirme Kursu 28-29-30 Ağustos 2003 tarihinde açılmış ve 30 üyemiz kursa katılmıştır. Eğitim Makina Mühendisi Arif Tarık Demiray tarafından verilmiş ve eğitim sonunda sınav yapılmıştır. 6 kursiyerimiz sınav sonucunda başarısız olmuş ve 24 üyemiz başarılı olarak belgelerini almaya hak kazanmıştır.

ÜYELERİMİZE YÖNELİK OLARAK MEKANİK TESİSAT UZMANLIK KURSU DÜZENLENDİ

"22 Kasım 2001 tarih ve 24591 sayılı Resmi Gazetede Yayımlanan TMMOB Makina Mühendisleri Odası Mekanik Tesiilat Hizmetleri Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliğinin geçici 2.maddesi "Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarih itibariyle ODA üyesi Makina Mühendisleri deneyim şartı aranmaksızın bu Yönetmeliğin 5.maddesinin (a) bendinde belirtilen uzman mühendis belgelerini almak üzere 3 yıl süreyle sınavlara girme hakkına sahiptir. Bu madde 30.06.2003 tarihinde kendiliğinden yürürlükten kalkar" şeklindedir.

Anılan madde gereği yönetmeliğimizin yayım tarihi olan 22 Kasım 2001 tarihinden önce Oda üyesi olan Makina Mühendisleri, Mekanik Tesiilat Uzman Belgesini (Sihhi Tesiilat, Isıtma Tesiilatı, Isı Yalıtımı) Meslek İçi Eğitim Merkezi (MİEM) tarafından Şubelerimizce düzenlenecek kursların sonunda yapılan sınavlara katılıp, başarılı oldukları takdirde Uzman Belgelerini alabilmekte-

dirler.

Bu kapsamda Şubemizde 15-21 Eylül 2003 tarihleri arasında üyelerimizden gelen talepler doğrultusunda sihhi tesiat, Isı yalıtımı ve ısıtma tesiatı konularında kurs düzenlenmiştir.

Eğitim Makina Mühendisi Atilla ÖZGENALP tarafından verilmiş ve kursa 13 kişi katılmıştır. Kurs sonucunda yapılan sınavda başarılı olanlar belgelerini almaya hak kazandılar.

...KISA...KISA...KISA...KISA...KISA...KISA...KISA...KISA...KISA...

* Sivilleştirilmiş petrol gazları (LPG) ile çalışan motorlu taşıtlar için ikmal istasyonlarının kuruluş denetim, emniyet ve ruhsatlandırma işlemlerine ilişkin yönetmelikte değişiklik yapılmasına dair yönetmelik, 7 Ağustos 2003 tarih ve 25192 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

* 29 Temmuz 2003 tarihinde kabul ve Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu (Kanun No 4958) 6 Ağustos 2003 tarih ve 25191 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girdi.

YAPI VE YAŞAM FUARI'NA KATILDIK

TMMOB Mimarlar Odası Bursa Şubesi tarafından düzenlenen XV, Yapı ve Yaşam Fuarı 18-21 Ekim 2003 tarihleri arasında TÜYAP Fuar Alanı Bursa'da gerçekleşti. TMMOB Makina Mühendisleri Odası Bursa Şubesi olarak standımızda Odamızın yayınlarını sergileyip satışa sunduk. Standda 4 gün boyunca öğrenci komisyonundan arkadaşlarımız gönüllü olarak görev aldılar.

Yapı yaşam fuarında yoğun bir ilgi gördük. Ayrıca fuara katılımda iyiydi. Bursa'da yapı sektöründe yer alan firmaların sergilerinde yapı bileşenlerinin çeşitliliğini, malzemelerin farklı kalitelerini, fiyat çeşitliliğini tüketiciler görmüş oldu. Yine yapıyı yaşar hale getiren en önemli kriterin tesisat olduğu ortaya çıkmış oldu.

Standımızda görev alan arkadaşlarımıza teşekkür ederiz.

EVLENENLER

Üyemiz **Üstün Güven BAĞCI** ile **Sibel Çelik**

Üyemiz **Hasan CAMBAZ** ile **Emrin GÜLEN**

Üyemiz **Burçin KAYMAK** ile **Sezen Sözen**

Üyemiz **Bekir TOPSEVER** ile **Sezen AVCI**
Evlendiler

Genç çiftlere mutluluklar dileriz.

ÇOCUĞU OLANLAR

Yönetim Kurulu Üyemiz
Bülent ELİTOK ve
Hülya Elitok çiftinin
İlgin Us
adını verdikleri
kızları

Üyemiz **Murat CÖMERT**
Sinem Seray Cömert'in
Ege Mert
adını verdikleri oğulları
dünyaya geldi

Minik bebeklere hoşgeldiniz
diyor **ELİTOK** ve **CÖMERT**
ailesine
mutluluklar diliyoruz.

BAŞSAĞLIĞI

11101 sicil nolu üyemiz

Orhan ÇATAK

vefat etmiştir.

Ailesine ve yakınlarına
başsağlığı dileriz.

ÜYELERİMİZE YÖNELİK KURSLAR DÜZENLENİYOR

RUSÇA PRATİK KONUŞMA KURSU

Eğitmen Zakir TARAMANOV tarafından hafta da üç gün dört ay, Pazar, Perşembe ve Cuma günleri 19.00-21.00 saatleri arasında toplam doksan saatlik kurs üyelerimize yönelik olup,

❖ Özellikle tesisat, makina imalatı, vb. sektörlerde Rusya pazarına ilgi duyan üyelerimize pratik konuşma kazandırma amaçlıdır.

❖ Kursiyerler, "hiç bilmiyor" kabul edilecektir.

❖ Kursu katılım sayısı 20 kişi ile sınırlı olup, yazılı olarak başvuruda bulunanlar öncelikle değerlendirilecektir.

Kurs Yeri Şubemiz eğitim salonu olup, kursu katılım bedeli 60.000.000 TL'dir. Kurslar talepler doğrultusunda devam edecektir.

DİKSİYON ve DRAMA KURSU DEVAM EDİYOR

Üyelerimizin mesleki ve kişisel gelişimlerine katkıda bulunmak üzere Şubemiz çeşitli seminer ve kurslar düzenlemektedir. Mesleki bilginin yanında Sosyal ilişkilerinde önemli olduğu meslek hayatınızda önemli olduğunu düşündüğünüz diksiyon ve drama kursunu planlayarak bununla ilgili olarak üyelerimizden gelecek tepki ve taleplerin değerlendirilmesi ile ilgili olarak 21 Ağustos 2003 tarihinde kurs eğitiminde hazır olduğu bir toplantı yapılarak katılacak arkadaşlara bilgi verilmiş ve bunun sonucunda beklentilerin karşılanabilmesi açısından program somutlaştırılmıştır. Yapılan toplantıdan sonra tiyatro yönetmeni Sinan YÜCEL ve Diksiyon - Drama Eğitmeni Sibel YÜCEL tarafından

- Güzel ve etkili konuşma,
- Ses kalitesini artırma
- Nefes kullanma becerisi
- Kendini ifade edebilme
- İkna gücü
- Beden dili
- Gözlem yeteneği

Konularında verilen Diksiyon-Drama kursu

Katılım 15 kişi ile sınırlı olup haftada 6 saat olmak üzere toplam 48 saat olarak 2 aylık bir program ile planlanmıştır. Katılım ücreti 90.000.000 TL kişi olarak belirlenmiş ve kursumuz 16 kişinin katılımıyla 9 Eylül 2003 tarihinde başlamıştır. Üyelerden gelen talepler doğrultusunda kurslara devam edilecektir. Kurslar MMO Bursa Şube Eğitim salonunda devam etmektedir.

6-7 EYLÜL'DE İSTANBUL'DA YAPILAN İŞ MAKİNALARI SEMPOZYUMUNA ŞUBE İŞ MAKİNALARI KOMİSYONU OLARAK BİLDİRİ SUNDUK

Dünyada potansiyel büyüklüğü yaklaşık 40 milyar dolar olarak belirtilen iş makineleri pazarında 15 milyar dolarla Amerika, 11 milyar dolarla Avrupa yer alırken, Asya, Afrika, Ortadoğu 12 milyar dolar, Latin Amerika 2 milyar dolarlık satışla önemli büyüklükler olarak görülüyor.

2001 verilerine göre Dünya pazarında dağılımı şöyledir:

Kuzey Amerika % 41

Amerika pazarı % 27

Güney Amerika % 5

Asya, Afrika, Ortadoğu % 27

TMMOB Makina Mühendisleri Odası yıllardan beri iş makineleri ile ilgili etkinlikler düzenlenmiştir. 1960'lı ve 1970'li yıllara değin uzanan çalışmalarda iş makinelerinin lastiklerinin kullanımından, yedek parça üretimine, atık yağlara, operatör eğitimine varan çalışmaları gerçekleştirmiştir. Özellikle kamu sektöründe yoğun olarak bulunan uzman üyelerimizin katkılarıyla geliştirilen çalışmalar 2918 sayılı Trafik Kanununun değişik 42/ a maddeleri gereğince düzenlenen operatör kursları bugün tüm Türkiye' de yaygın olarak düzenlenmektedir. Operatör kursları iş makinesini kullanan operatörlerin 60 saat eğitimi ve sınavı şeklinde düzenlenmekte; bu işi yapanların " sınanması" anlamında başarılı olanlara belge verilmektedir. TMMOB Makina Mühendisleri Odası bu kurslarda operatörün bilmesi gereken bakımdan – iş güvenliğine bütün konuları uzmanlık belgesine sahip üyeler aracılığıyla vermekte; bu eğitimlere sanayiden yoğun talep gelmektedir.

12 Ocak 2002 tarih ve 24638 sayılı Resmi Gazetede yayınlanan İş Makinaları Kullanıcısı Kurs Yönetmeliği çerçevesinde çalışmalar sürdürülmektedir.

İş makinelerini mesleki açıdan incelerken birçok disiplinin bir arada uygulandığı; malzeme, imalat yöntemi, konstrüksiyon ilkeleri, yakıt, otomasyon, verimlilik, çevre, iş güvenliği vb. açılardan çok önemli üretim teknolojilerinin uygulandığı bir makina sanayine tanık oluyoruz.

Bu kapsamda bakıldığında iş makineleri tanımı içinde yapı makineleri, tarım makineleri, liman, deniz, göl, havaalanı, demiryolu, maden, mermer, barajlar, halatlı taşımacılık, tünel ve sondaj, beton ve bitüm, orman vb. pek çok sektörde iş makinelerinin çok önemli bir altyapı teşkil ettiği görülmektedir.

Bu noktada sorulması gereken soru; ülkemizin, dolayısıyla SANAYİLEŞME VE DEMOKRATİKLEŞME'yi hedefleyen bir Türkiye'nin ne yaptığıdır...

Birinci planda ülkemizde İŞ MAKİNALARI konusunda araştıran, gözleyen, öneren bir merkezin olmaması dolayısıyla bu sektörün sorunlarının çözülmemişidir.

BURSA ŞUBESİ BÜLTENİ, EKİM 2003

dir. Örneğin;

- İş makineleri konusunda eğitim, kitap, proje, katalog, vb. araştırma konularında yardımcı olabilecek kaynaklar yetersizdir.

- Bugün Türkiye'nin iş makineleri parkının envanteri belli değildir. Türkiye'nin her köşesinde tarımdan madencilğe yapı makinelerine kadar pek çok alanda çeşitli makineler kullanılmaktadır. Bunların oldukça yaşlı olması dolayısıyla verimsizliği söz konusudur. Ancak en ücra belde de hatta yoğun tarım ürünleri üreten köylerde rasgele usullerle iş makinesi alımları yapılabilmektedir. İş makineleri bazı belediyelerde seçim yatırımı olarak makina parklarında kullanılmadan durmaktadır.

Bu noktada hepimizin görevi, ülkemizde işe uygun iş makinesini seçmek ve seçilen makinenin en ekonomik şekilde, en verimli şekilde kullanılmasını sağlamaktır. Bu tür sempozyumlarla, seminerlerle, kurslarla bu yaklaşımlar yaygınlaşacaktır.

- Ülkemizde iş makineleri alanında kısa ve uzun vadeli bir planlama var mıdır?

- Ülkemizdeki iş makineleri kapsamında belirlenmiş sorunlar nelerdir? Bu sorunlar nasıl giderilecektir?

- Ülkemizde iş makineleri pazarının boyutu 5 - 6 bin ve kullanım süresi 20 yılı bulurken; ekonomik ölçeklere göre kıyaslamalarla daha sağlıklı politikalar nasıl oluşturulacaktır?

- İş makineleri kapsamında her makina grubu özel bir alandır. Bugün fabrikalarda üretimin vazgeçilmez parçası olan forkliftlerin vazgeçilmezliği yanında tüm sorunları gözden geçirilmelidir. Bu çalışmalarda sektör ve bakanlık işbirliği gerçekleştirilmelidir.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası olarak imalattan, kullanıma, yetkili servis işleyişine ve operatör eğitimlerine kadar konusu bütünsel açıdan ele alınarak, teşvik ve destek alanları belirlenmelidir.

İş makineleriyle ülke kalkınmasının doğrudan bağlantısını kavrayarak; Türkiye'de yatırımlara kaynak ayrılırken mutlaka iş makineleri potansiyeli ve üretimi de göz önüne alınmak zorundadır. Verimlilik, ulusal yarar bunu gerektirmektedir.

İş makinelerinin geniş kapsamı içinde birçok yatırım alanıyla doğrudan ilişkinin bulunması nedeniyle; çok somut planlamalara ihtiyaç göstermektedir. Konu yalnızca ticari bir yaklaşımla değil, ülke kalkınmasıyla ilgili bağlantının kavranması ve bilimsel esaslara oturtulmuş ulusal bir iş makineleri politikasının planlanmasıyla çözümlenmelidir. İş makineleri ülkenin altyapısıdır diyebiliriz. Altyapıdaki başarı iş makinelerindeki başarıya bağlıdır. İş makineleri en küçükünden en büyüğüne başlı başına bir fabrikadır,

otomasyondur, güçtür, üretimdir.

Bu kapsamda çok değişik şekillerde de yapılabilen sınıflandırmayı aşağıdaki şekilde en genelde yaparak kapsamın derinliğini vurgulamak istiyoruz.

Bu sempozyumda daha çok yapı makinaları grubu ele alınırken diğer iş makinalarına da vurgu yapmanın yararlı olacağını düşünüyoruz.

İŞ MAKİNALARI SINIFLAMASI

1. KAZIMA MAKİNALARI

- Dozerler
- Skreyperler
- Ekskavatörler
- Greyderler
- Loderler
- Yol freze makinaları

2. SIKIŞTIRMA MAKİNALARI

- Silindirler
  - Bandajlı silindirler (Vibrasyonlu- statik)
  - Lastik tekerlekli silindirler
  - Keçi ayaklılar
- Vibratörler
- Tokmaklar

3. SERME MAKİNALARI

- Finişerler
- Greyderler
- Skreyperler
- Kamyonlar

4. TAŞIMA MAKİNALARI

- Kamyonlar
  - Kaya kamyonları
  - Damperli kamyonlar
  - Traylerler
  - Tankerler
  - Arazözler
  - Ambulanslar

- Skreyperler
- Forkliftler
- Havacılık yer hizmetleri makinaları
Push-back, highloader, traktörler, catering araçları

5. YÜKLEYİCİLER

- Loderler
- Ekskavatörler
- Chovel
- Climbshell
- Manyetik yükleyiciler
- Elevatörler
- Helezonlar
- Tomruk yükleme makinaları

6. HİDROLİK SIKIŞTIRICILAR

- Çöp kamyonları
- Balya makinaları

7. KOMPRESÖRLER

8. DELİCİLER

- Hava tabancaları
- Hidrolik tabancalar

c) Elektrikli tabancalar

d) Tünel kazma makinaları

9. KIRMA, ÖGÜTME, ELEME VE YIKAMA MAKİNALARI

- Konkasörler
- Hidrolik kırıcılar
- Değirmenler
- Elekler

10. TRANSMİKSERLER VE BETON POMPALARI

11. BETONİYERLER

12. VİDANJÖRLER- VAKUMLU MAKİNALAR

13. KALDIRMA MAKİNALARI

- Forkliftler
- Sepetli liftler
- Teleskobik kaldırıcılar
- Mekanik kaldırıcılar
- Vinçler, kreynerler

14. KESME MAKİNALARI

- Asfalt kesme makinaları
- Taş kesme makinaları
- Ağaç kesme makinaları

15. SONDAJ MAKİNALARI

16. TARIM MAKİNALARI

17. İTFAİYE ARAÇLARI

18. JENERATÖRLER

19. ASFALT MAKİNALARI

- Buhar jeneratörleri
- Termoteknikler

20. KAR MAKİNALARI

21. HALATLI TAŞIMA MAKİNALARI

22. LİMAN VE DENİZDİBİ MAKİNALARI

23. DEMİRYOLU İŞ MAKİNALARI

24. MADEN İŞ MAKİNALARI

25. ORMAN İŞ MAKİNALARI

Diğer bir konu da yedek parça ve sarf malzemelerin üretimi ile servise ilişkindir. Bu konunun önemini vurgulamak açısından genel açıklamalar yerine Odamızın İŞ MAKİNALARI KOMİSYONU'nun yaptığı çalışmadan bir bölümünü burada "özgün" olması açısından sunmak durumundayız.

Gözlemlediğimiz bazı olumsuzlukları sıralamak istiyoruz.

İş makinalarının imalat koşulları bilinmeden yerli üreticinin bilinçsizce üretmiş olduğu yedek parça ve sarf malzemelerinin makinalarda kullanılması bu makinaların tekniğe uygun onarılmayışı sonucu iş makinasının ömrü kısalmakta verimi düşmekte ülke ekonomisinde kayıplara neden olmaktadır. Bu olumsuzlukların bazı örneklerini şöyle sıralayabiliriz.

- İmalatçı firma kendi denetiminde imal edilmiş filtreler göre servis zamanlarını belirlemiş ve bakım el kitabını buna göre yazmıştır. Oysa ki ülkemizde imal edilmekte olan filtreler teknik olarak imalatçı koşullarını tam anlamıyla taşımadığından; imalatçının servis periyoduna uyulunca sorun yaşanmakta, filtrelerde by-pass valfi açılarak

sisteme kirli yağ gitmekte makine kirli yağla yağlanmaktadır. İmalatçı firmalar genellikle iki kez yağ değiştirildiğinde bir kez filtre değiştirmeyi tavsiye etmektedirler. Ancak burada söz konusu orijinal filtre kapasite itibarıyla iki kez yağ değiştirildiğinde ancak kirlenmiş olmaktadır. Ülkemizde ise sokak aralarında her türlü denetimden yoksun imal edilip piyasaya arz edilen filtreler imalatçı firmanın servis periyodundan önce kirlendiğinden, hatta hiç kullanılmadan kirli filtre gibi yetersiz kaldığından yağ yeni filtrede dahi by-pass valfinden geçerek sisteme gitmektedir.

Sürekli kirli yağ ile yağlanan makine zamanından çok önce aşınmakta ve arızalanmaktadır. Bizzat kullandığımız ve by-pass valfi, arıza nedeniyle açık kalmış bir iş makinası motoru her altı ayda bir motor arızasından onarıma girmiştir. Sorun giderildikten sonra beş yıl hiç motor arızası meydana gelmemiştir. By-pass valfinin dolayısıyla kirli, yağın önemini anlamak için tek başına bu örnek bile yeterlidir.

2. Eş çalışan parçalar arasındaki sürtünme kuvveti parçaların yapıldığı malzemenin cinsine, parçaların işlenme şekline ve işçiliğin kalitesine, parçaların sertliğine, parçalar arasındaki boşluğa vs. bağlıdır. İmalatçı firma sürtünme kayıplarının en az olacağı şartlara göre parça üretmişken, şeklen benzeyen parça üretilip daha sert, ağız aralıkları ve yan boşlukları uygun olmayan, radyal açılma basıncı imalat koşullarını taşımayan sekman kullanılması halinde ya sekman ya da silindir zamanından önce aşınmaktadır. Her iki durumda da motor zamanından önce revizyona alınmakta ekonomik kayıplara neden olunmaktadır.
3. Soğutma sistemine konan antifirizin gereğinden fazla olması halinde silindirlere soğutma suyuna ısı geçişi yeterli olmayacağından silindir iç sıcaklığı artacak ve volümetrik verim düşecek aşırı iç sıcaklıktan dolayı silindir içi aşınması hızlanacaktır. Bu nedenle özellikle çok pahalı ve dış kaynaklı olan iş makinelerinin soğutma sistemine konacak antifiriz miktarı çevre şartları dikkate alınarak yeterli ve gerekli miktar kadar konmalıdır.
4. Soğutma sistemi mutlak anlamda basınç altında olmalıdır. Aksi takdirde yanma odaları etrafında oluşacak olan hava kabarcıkları silindir içi ısısının suya geçmesine engel olur ki volümetrik verim düşerek güç kaybına ve motorun zamanından önce aşınmasına sebep olur.
5. Soğutma sistemine konacak olan su kireçsiz yabancı maddesiz kaynak suyu olmalı. Aksi takdirde gerek yanma odasından soğutma suyuna gerekse soğutma suyundan radyatörden havaya yeterli ısı geçişi olmayacaktır ki bu da enerji, güç ve ekonomik kayıp demektir.
6. Motorlarda genelde rejim sıcaklığı 90 °C dir. Mo-

torun hararet yapmasından korkan bazı tamirci ustaları fan sistemi üzerinde oynayarak motorun gereğinden fazla soğumasını ve motorun soğuk çalışmasına sebep olmaktadır. Bu ise gerek parçalar arasındaki boşluk değerlerinin normalin dışına çıkması gerekse yağlamanın eksik yapılmasına dayalı olarak aşınının hızlanmasına sebep olmaktadır.

7. Yine konunun uzmanı olmayan tamirciler tarafından ya termostat tamamen çıkarılmakta ya da uygun olmayan düşük dereceli termostatlar takılmaktadır. Bu ise motorun geç ısınmasına ve soğuk çalışmasına sebep olduğundan motorlardaki aşınmayı hızlandırmaktadır.
8. Makinadaki tüm ayarların katalog değerlerine uygun olması gerekir. Halen ülkemizde katalog okuyamayan katalogun varlığından haberi olmayan ustasından gördüğünü uygulamaya çalışan tamirciler makineleri onarmaktadır. Halen buji ile ateşleme yaparak çalışan bir makine için piyasadan katalog verilerine göre uzun paso kısa paso diye lastik aranmaktadır.
- 9- Lastik tekerlekli bir aracın diferansiyeline bağlı tekerlerinin ölçüleri her koşulda ve mutlak anlamda eşit olmalıdır. Aksi takdirde sık sık diferansiyel arızası meydana gelecektir. Gözlediğimiz birçok kurumda bir tarafta 9x20 diğer tarafta 10x20 inç ölçüsünde lastik takılmış araçların çalıştırıldığını görmekteyiz. Müdahale ettiğimizde bu durumun sadece yükseklik sorunu yarattığını bununda kendileri için problem olmadığını ifade eden tamirci ve bakımçı personeli ile karşılaşmaktayız.

Benzer şekilde diferansiyele bağlı tekerlere araç üzerinde balans ayarı yapmaya kalkan ve araca tahmin edilmeyecek kadar çok zarar veren tamirci esnafıyla karşılaşmaktayız.

Bu örnekler saymakla bitmeyecek kadar çoktur. Sonuçta ne kadar kaliteli makine kullanılırsa kullanılsın bilinçli servis, tamir personeli ve kullanıcı olmadığı, her tamir ve bakım yerinde konunun uzmanı bir makine mühendisi çalışmadığı sürece iş makineleri gerek yakıt tüketimi gerekse diğer maddi kayıplar nedeniyle ülke ekonomisine küçümsenmeyecek yükler getirecektir.

Sonuç olarak iş makinelerinin üretilmesi, satışı (ihracat, ithalat), yedek parça üretimi, yetkili servisi, eğitim ve araştırma konularında kapsamlı düzenlemeler yapılması; bu sektörde ilintili tüm kurum ve kuruluşların örgütlülüğünün be işbirliğinin yükseltilmesiyle ancak sorunların çözümüne dönük adımların atılabileceğini vurgulamak istiyoruz.

TMMOB Makina Mühendisleri Odası
Bursa Şube İş Makinaları Komisyonu

Bildiriyi hazırlayan 26933 sicil no.lu üyemiz
Selçuk YILDIRIM'a teşekkür ederiz.

İŞLETMELERDE VERİMLİLİĞİ ARTIRMA ÇALIŞMALARI

Makina Mühendisi Deniz G.KIZILKAYA

Günümüzde teknolojiler ve teknikler herkes tarafından elde edilebilir durumdadır. Rakiplerimizle aramızdaki farkı yaratan, işçilik metodudur. Üretim sistemimiz ne kadar verimlidir ve nasıl daha verimli bir hale getirilebilir? Bu yazıda ana hatları ile üretim sistem verimliliği ve özellikle onun bir aracı olan KAIZEN çalışması üzerinde durulacaktır.

Amaç

- İşçilik maliyetlerinin düşürülmesi
  - Direkt
  - Endirekt
- Yatırımların seviyesinin düşürülmesi
  - Makine kullanımında verimlilik
  - Esneklik
- Stokların düşürülmesi
  - Üretimin dengelenmesi
  - Teslimat-Çekme frekansı optimizasyonu

Üretim Sistem Verimliliğinin kapsadığı faaliyet alanları

❖ Üretimde kalite

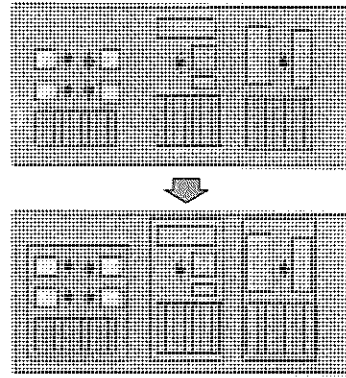
6 Kalite Temeli

1. Sadece uygun olan parçaların bir sonraki bölüme aktarımı
2. Vardiya veya parti başlangıcındaki ilk parçanın uygunluğunun kontrol edilmesi
3. Red parçalar için kırmızı kasaların kullanımı
4. Proses yeterli yeteneğe sahip değilse % 100 kontrol (Kalite Duvarı)
5. Kontrollü rötüş
6. Hata önleyici sistem

❖ Esnek hatlar (KAIZEN)

- Çalışma koşullarının iyileştirilmesi
  - Çalışma yerlerinin operatörlerin katkısı ile belirlenmesi ve iyileştirilmesi
  - Gereksiz hareketlerin analizi ve azaltılması (ergonomi kuralları, önden besleme)
  - Parçaların el ile ulaşılacak mesafeye yerleştirilmesi (küçük kasaların kullanımı)
  - Düzen ve temizliğin geliştirilmesi (5S ve Zoning)
    - 5S → Seçme
    - Sınıflama
    - Temizleme

Standart belirleme
Standarda uyma
Zooning →

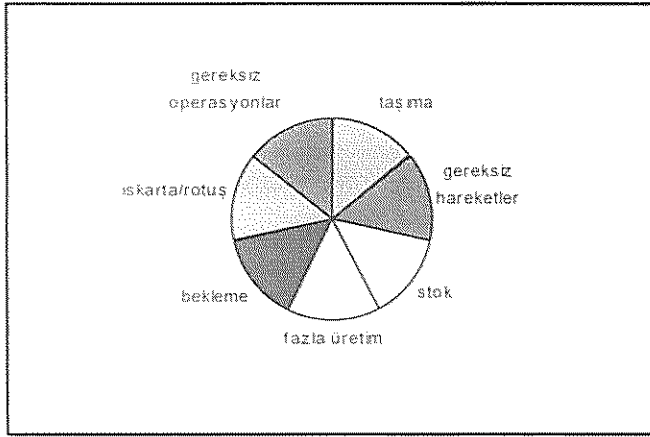

Tavsiye edilen hat yerleşim düzeni U bandıdır. Bu yerleşim düzeninde operatörler hattın iç tarafında, sırtları birbirlerine dönük bir halde üretim yaparlar. İdeal malzeme beslemesi, önden beslemedir. Operatörler parçaları önlerindeki kasalardan, rahat ulaşabilecekleri bir mesafeden almalıdırlar. U bandı bu açıdan da kolaylık sağlamaktadır. Malzeme beslemesi yapan elemanlar, hat içerisine girip üretimi bölmeden U bandının etrafında tur atıp boş malzeme kasalarını doluları ile değiştirebilmektedirler. Kural olarak U hattının iki kolu arasındaki en uygun ara mesafesi 1,2 m kabul edilmektedir. U bandının düz bir banda olan üstünlüğü, operatörler arasındaki iletişimi kolay ve hızlı hale getirmesidir. Buna göre hat içerisinde bir hatayı farkedenden operatör, diğer operatörleri uyarmakta zaman kazanmaktadır.

Küçük kasaların kullanımı hattın yerleşimi açısından önem arz etmektedir. İş istasyonları arasındaki parça akışını, hatta malzeme beslemesini, operasyon zamanlarını direkt olarak etkilemektedir. Parça kasaları, el ile taşınabilecek ağırlıkta ve ebatta olmalıdır. İşletmelerde çoğu zaman yansayiden gelen büyük kasalar içerisindeki parçaların küçük kasalara aktarımı için ayrılacak elemanlar gereksiz olarak kabul edilmektedir. En uygun olan yöntem, yansayiler ile birlikte bir çalışma yaparak parçaların yansayilerden küçük kasalar içerisinde gelmesini sağlamaktır. Bunun mümkün olmadığı hallerde ise aktarma işlemi için eleman ayırmak gerekmektedir. Zira büyük kasaların hatta girmesi, operasyon zamanını artıran ve operatörlerin ergonomik kurallara uygun çalışmasını engelleyen bir durum ortaya koymaktadır.

Küçük kasaların kullanımını gerekli hale getiren diğer bir husus ise üretim alanı içerisinde Forklift kullanımının uygun görülmemesidir. Forklift kullanımı maliyetlidir (bir sefede 1 belki 2 referans malzeme taşıyabilir, bu sebeple birkaç forklift ve birkaç operatör gerekebilir), forklift kullanılan atölyeler için daha fazla alan gerekmektedir (büyük kasalar için büyük alan ihtiyacı, 2 forkliftin geçebileceği ve üretim hattına kasayı bırakmak için yapması gerekli olan manevralar için geniş bir yol) ve üretim sahasında kazalara sebebiyet vermektedir. Tavsiye edilen taşıma sistemi, küçük tren ile yapılan periyodik üretim sahası turlarıdır. Bu sistemde hatlara, bu periyodu mümkün kılacak kadar malzeme kasasını alabilecek dinamik raflar yerleştirilir, raflar küçük trenin geçtiği yollar boyunca sıralanır. Küçük tren vagonlarına gerekli tüm referansların kasalarını yerleştirilir ve tren operatörü raflardaki boş kasaları alarak yerine dolularını bırakır.

-İSRAFLARIN azaltılması

-Tek parça akışı

İş istasyonları arasındaki yarı mamul stok seviyesinin bir tek parça ile sınırlandırılmasıdır. Bu düzen ile iş istasyonlarının birbirleri arasındaki mesafe minimuma indirgenmekte, yarı mamul stokları için alan gereksiz olmaktadır. Tek parça akışı, kalite açısından da büyük faydalar sağlamaktadır. Hatalı parçanın teşisi en kısa zamanda yapılabilmektedir.

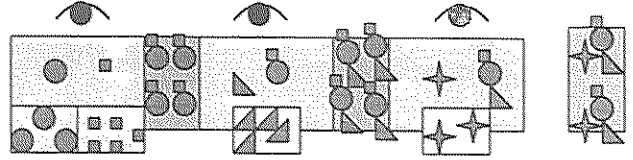

KAIZEN

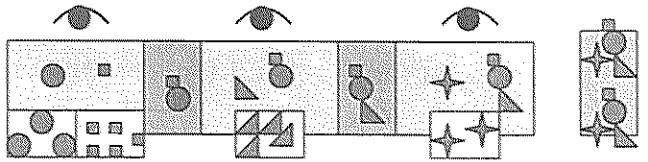

BURSA ŞUBESİ BÜLTENİ, EKİM 2003

YANLIŞ

DOĞRU

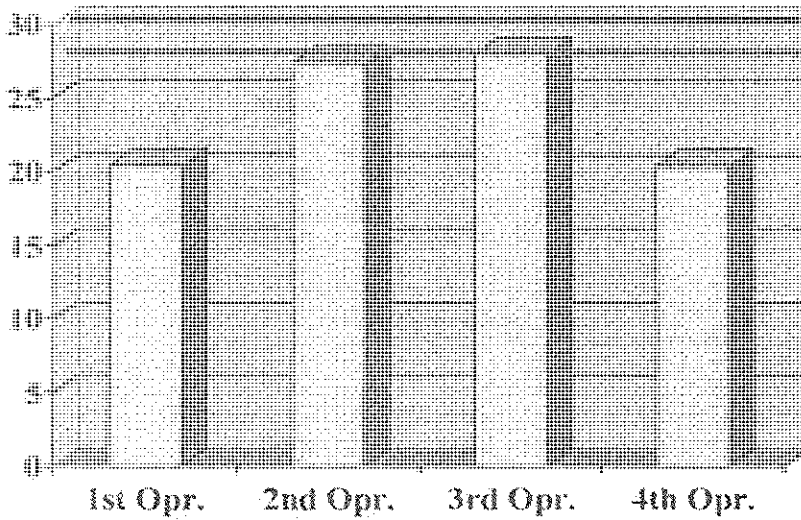
Tek parça akışında önemli olan husus, iş istasyonlarının bir hat halinde konumlandırılmasından ziyade, iş istasyonları arasındaki parça sayısının teke indirilmesi gereğidir. Bir operatör herhangi bir sebepten ötürü parçayı üretmemiş ise tüm hat durmalıdır.

Üretimdeki aksaklıkların çözülebilmesi için stok miktarlarının en aza indirilmesi gerekmektedir. Bu durum bize neyin yolunda gitmediğini kolayca teşhis etme ve bunu giderme imkanı sunar.

-Esneklik

Müşteri siparişlerindeki değişikliğin üretim hattına en kolay ve çabuk bir biçimde yansıtılması ilkesidir. Bu değişiklik, gün içerisinde opsiyonel veya miktar bazında olabileceği gibi, dönemsel olarak veya ramp-up sürecinde (yeni bir projenin oturması ve nihai üretim seviyesine ulaşması süreci) müşteri sipariş adetlerinin yükselişine ve/veya düşüşüne kolay adapte olmak da olabilir. Üretim prosesi aksini gerektirmedikçe, hatların manuel olması tercih edilir. Yani olabildiğince istasyonlar arası konveyör kurmak engellenmeye çalışılmalı, yerleşim kolay değiştirilebilecek şekilde tasarlanmalıdır.

Takt time= Çalışma zamanı- Programlanmış duruşlar/ Talep edilen parça sayısı

takt time
çevrim zamanı

-Takt Time'a (TT) göre çalışma

Takt Time, müşterinin gerçek siparişi olarak tanımlanmaktadır. Sadece müşterinin istediği miktarda üretmek, sistem için bir anahtar niteliğindedir. Buna göre hattaki tüm operasyonların zamanları TT'in altında kalacak şekilde hat dengelemesi yapılmaktadır. İdeal olarak her operasyonun çevrim zamanının TT'dan %5 düşük olması gerekmektedir.

- Operatör sayısının hesaplanması
- Standartlaştırılmış iş

Vardiyanın başlangıcından sonuna dek, her çevrimde, her operatörün, baştan sona aynı işi, aynı sıra ile yapması gerekmektedir. Hat içerisinde, uygulamada 'hazırlık' olarak adlandırılan işler, vardiyanın belirli bir bölümünü kaplayacak şekilde bir operatöre verilmemelidir. Üründe, bu şekilde birtakım küçük parçaların hazırlanması yönünde operasyonlar mevcut ise bu işlem, hat içerisindeki uygun operatöre, çevirme dahil olacak şekilde yüklenmelidir.

Makinaların kullanımı

- Otonomasyon
- SMED(Single Minute Exchange Die) & TPM(Total Productive Maintenance)

Esnek olmak için kalıp değiştirme zamanlarının

düşürülmesi gerekmektedir. SMED tekniğinde amaç, bu sürenin 10 dk ve altına düşürülmesi ve kalıp değiştirme işleminin bizzat operatör tarafından yapılmasıdır.

- Makinaların verimliliğinin takip edilmesi
- Makina çevrim zamanı optimizasyonu

□ Akış sistemi

Çekme Sistemi uygulama

- üretimi dengele
- proseslerin çevrim zamanlarını dengele
- KANBAN kullan

Kanban, çekme sisteminin vazgeçilmez bir unsurudur. Uygulamada yaygın olarak iki çeşit kanban kullanılmaktadır. Üretim sipariş kanbanı ve çekme kanbanı. Çekme kanbanı, iş merkezine parça getirme emri; üretim sipariş kanbanı ise bir önceki iş merkezine üretim emri niteliğindedir. Kanban başlı başına bir konu olduğundan burada detaylı bir şekilde açıklamayacaktır. Kanban sistemindeki en kritik husus, döngüdeki kanban adedini belirlemektir. %20'den büyük sipariş dalgalanmaları söz konusu olduğunda belirli bir periyotta döngüdeki kanban sayısının revize edilmesi gerekmektedir.

MIFA : malzeme ve bilgi akışı analizi sistemi

Bu sistem ile üretim sahası içerisindeki malzemenin, hangi adresten hangi adrese aktığı ve hangi belge/KANBAN ile akışın gerçekleştiği sema üzerinde gösterilir.

KAIZEN Prensipleri

1. Ön yargılı kanıları terk et.
2. Neyin yapılamayacağını anlatmak yerine yapılması gerekeni yap.
3. Geliştirme fikirlerini derhal uygula.
4. Mükemmelliyetçi olma, şimdilik amacın %60'ına ulaş.
5. Hataları derhal yerinde düzelt.
6. Zorlukları yapıcı bir fikir için fırsat olarak değerlendir.
7. Gerçek nedeni araştır ve çözümü bul.
8. 10 kişinin fikrini tart; bir kişinin bir fikir ile çıkıp gelmesini bekleme.
9. Önce dene, sonra geçerli kıl.
10. Gelişme sonsuzdur.

Kaizen'in uygulanış şekli firmalarda küçük farklılıklar gösterebilir. Uygulama konusunda bir fikir vermesi açısından aşağıdaki kurallara ve metoda yazımızda yer verilmiştir.

KAİZEN Kuralları

1. KAIZEN timi oluşturulmalıdır. Timde mutlaka hat operatörleri ve ekip liderleri bulunmalıdır. Üretimden sorumlu kişinin katılımı, sistemin benimsenmesi ve devam ettirilmesi açısından önemlidir. Bunların dışında, kalite ve metot bölümünden personelin katılımı son derece önemlidir.
2. Tüm tim elemanlarının %100 zamanlarını kaizen çalışmasına ayırması şarttır. Yapılması gerekli olan günlük çalışmalar, mesai bitiminde tim dağıldıktan sonra yerine getirilmelidir.
3. Bilgi verilebilmesi amacı ile üretim müdürü her gün belirlenen bir saatte tim ile bir araya gelmelidir.
4. **Timin aldığı tüm kararlar uygulanmalıdır.**
5. Çalışma 1 haftada bitirilmelidir.
6. Çalışma sonuçlarından tüm çalışanlar haberdar edilmelidir. Mümkün ise tüm çalışanlar önünde çalışmanın bir sunumu yapılmalıdır. Bu verimlilik artırma çalışmalarının tabana yayılmasını sağlamak açısından kilit önerme sahiptir. Aynı zamanda çalışanların konu ile ilgili tereddütlerinin giderilmesini sağlamaktadır.
7. Çalışma sonrasında gelişme ve ilerlemeler takip edilmelidir.
8. Tim tarafından belirlenmiş olan aksiyonlar üzerinde titizlikle durulmalı, en kısa zamanda gerçekleştirilmelidir.

9. Verimlilik artışından sorumlu mühendis haberdar edilip onayı alınmadan kaizen'de belirlenmiş olan çalışma düzeni değiştirilmemelidir.

KAIZEN Metodu

1. Birinci gün kaizen timine kaizen standart eğitimi verilir. Kronometraj ile ilgili uygulamalar yapılır.
2. TT hesaplanır.
3. İkinci gün kaizen yapılan hatta kronometre ile zaman ölçümü yapılır.
4. Ölçülen zamanlar doğrultusunda Çevrim Zamanı Diyagramı hazırlanır. (Çevrim zamanı diyagramı kaizen çalışması öncesi ve sonrası durumu göstermek açısından önemlidir. Bu diyagramda ilk ölçülen zamanlar ile operasyonlar bir grafik halinde gösterilir. Çalışma süresince geliştirilen metot ile ölçülen yeni zamanlar ile ikinci bir grafik oluşturulur.)
5. Operatör sayısı hesaplanır.
6. Her operasyonun çevrim zamanı, TT'in %5 altında kalacak şekilde hat dengelemesi yapılır.
7. TT'i aşan operasyonlar için geliştirme çalışmaları yapılır.
8. Malzeme akışı esaslı üzerine yeni yerleşim üzerinde çalışılır.
9. En geç Çarşamba akşamı hatta yeni yerleşim yapılır.
10. Perşembe günü yeni sistem gözlemlenir, yeni zamanlar alınır.
11. Parça takip tablosu için hedef belirlenir. (Hatların sonunda saatlik üretim hedeflerinin yazıldığı bir pano bulunmak durumundadır. Her saat sonunda hat içerisinde görevlendirilen eleman tarafından -son operatör, ekip lideri vs.- o saat içerisinde üretilmiş olan adet yazılır.)
12. Sunum hazırlanır.
13. Cuma günü vardiya bitiminde kaizen sunumu gerçekleştirilir.

Kaizen çalışmalarında kaydedilen gelişmeyi, yüzdesel verimlilik artışı yerine, kişi başına saatlik üretim adedindeki (PPH – Parts per Person per Hour) gelişme cinsinden belirlemek ve ortaya koymak daha objektif bir yaklaşım olduğundan, uygulamada daha etkin bir gösterge olarak karşımıza çıkmaktadır. Zira kaizen çalışmaları ile israflar elimine edildiğinden çoğu zaman ürünün toplam standart zamanında düşüş görülmektedir.

CE Danışmanlığı zor bir süreçtir

EKOL Danışmanlık/Makina Mühendisi İhsan DİRİCAN

Günümüzde üretici firmalar ürün ve hizmetlerinde giderek artan bir şekilde istenen şartları sağlamak durumundadırlar. Bu şartlar, Avrupa Birliğine üye ülkelerde Konsey Talimatları ile belirlenmiştir. Bu talimatlar yasallaştığında talepleri yerine getiremeyen bir ürün AB sınırları içinde ne pazarlanabilir, ne de kullanılmasına izin verilebilir. Avrupa Birliğine üye ülkeler AET sözleşmesiyle ortak pazarda ürünlerin serbest ticaretini sağlamışlardır. Ancak sözleşmenin 36. maddesi, herhangi bir mal, kişilerin güvenliğine ve çevreye zarar veriyorsa bu ürünün Avrupa Birliğine girişinin engelleneceğini belirtir. Burada talimatların uygulanması temel gösterilmiş olup, ürün bu talimatlara uygunluk göstermiyorsa pratik olarak teknik engel oluşur ve ürünün AB sınırları içinde dolaşımına izin verilmez. Ürün; geçerli talimatlara uygun ise ürüne CE- işareti (Communauete Europeenne= Avrupa Topluluğu) konur.

Türkiye 40 yılı aşkın süredir AB sözleşmesine taraf ülkelerden biri olmasına rağmen şimdiye kadar kendi scrumluluklarını tam olarak yerine getiremediğinden topluluğa aday ülke konumunda bulunmaktadır. Türkiye, son zamanlarda AB talimat ve standartlarını kendi hukuku ile uyumlu hale getirmeye başlamıştır ancak bu talimatların uygulamaya geçmesi gerekmektedir.

CE- İşareti danışmanlığı zor bir süreçtir. İşin teknik ve dökümantasyon özelliklerinin tam olarak bilinmesini gerektirir. Projenin zamanında ve istenildiği gibi bitirilmesi amaçlanmalıdır. Bugün CE danışmanlığı işinde, bazı patent firmalarının da faaliyet gösterdiği görülmektedir. Ancak görüşümüze göre, bu iş Patent firmalarının faaliyet alanının tamamen dışındadır. CE- İşareti danışmanlığı hizmetinin ne olduğu bilinmeden, en basit tanıtımın yapılması bile mümkün değildir. İşin sadece bilinmesi de yetmemektedir. Talimatlar ve standartlar için ilgili kurumlara abone olarak dökümanların güncelliğinin takibi gerekmektedir. Danışmanlık hizmeti gereği, ürünün talimatlara ve standartlara uygun hale getirilmesine çalışmak, öneriler üretmek gerekir. Bunun için teknik bilgiye sahip kişilerin danışmanlık hizmeti vermesi şarttır.

CE- İşareti danışmanlığında Teknik Dosya ve buna ait dökümanlar Avrupa Resmi dillerinden biriyle

(İngilizce/Almanca/Fransızca) hazırlanır. Bu dökümanların, resmi makamlar tarafından istenmesi durumunda gösterilmesi gerekmektedir.

Türkiye'de Avrupa Standartlarının bazılarının Türkçe'ye çevirisi mevcut iken, bazılarının ise mevcut değildir. Bu nedenle standartların (özellikle yeni değişikliklerin) anlaşılması ve yorumlanması için danışmanın ve/veya çalıştığı Tercümanlık Bürosunun teknik yabancı dil bilgisine ileri derecede hakim olması gerekmektedir.

Türkiye'de CE danışmanlığı ile ilgili bir başka sorun yetkili laboratuvar eksikliğidir. Tehlikeli ürünlerin testlerini yapmaya yetkili kılınmış laboratuvarlar yok denecek kadar azdır. Bu laboratuvarlar Avrupa Akreditasyon sistemine dahil olmak zorundadırlar ve bu süreç oldukça ciddi çalışmayı ve zamanı gerektirmektedir. Mevcut laboratuvarlara yatırım yapılarak geliştirilmesi ve yeni laboratuvarların kurulması gerekmektedir. Bu şartlar altında üreticilerin laboratuvar hizmetlerinden yararlanması arzu edilen düzeyden çok uzaktadır. Test fiyatları üreticileri zorlamaktadır. Türkiye'de test fiyatları, Almanya'daki laboratuvarlardan bile yüksek olabilmektedir. Test fiyatlarının yüksek olması üreticinin CE – işareti çalışması yapmasını engellemektedir.

EKOL Danışmanlık, CE-ışareti çalışması ile ilgili olarak üreticinin karşılaştığı sorunların çözümünde danışmanlık görevini üstlenmiştir. Firmamız CE-ışareti çalışmalarında, firmamızın isminin anlamına uygun olarak işlerin öğretilerek yapılmasını sağlar. Teknik bilgi ve sanayideki deneyimimizi CE-ışareti danışmanlığında kullanarak, bugüne kadar bir çok şirkette çeşitli ürünlerin CE- işaretinin sağlanmasında projeler yürüttük. Böylelikle taşıdığımız misyon gereği yurdumuza ve insanlarımıza yararlı olmaya çalışmaktayız.

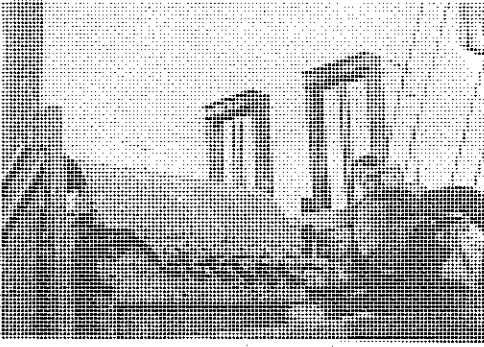
Yukarıda bahsedilen zorluklara karşın iyimserliğimizi muhafaza etmekteyiz. Bizleri çok sevindiren bir olaya değinerek yazımı sonlandırmak istiyorum. Bu sevinçli olay; 2001 krizinde kapanma tehlikesi yaşayan ve belge almasında danışmanlık hizmeti verdiğimiz bir firmanın, bugün bu belge sayesinde 5 Avrupa ülkesine ihracata başlamış olmasıdır.

DEVİRİM'İN HİKAYESİ

Bundan 24 yıl önce, 16 Haziran 1961 günü Devlet Demiryolları Fabrikalar ve Cer Daireleri ile Fabrikalarının yönetici ve mühendislerinden 20 kadarı Ankara'da bir toplantıya çağırıldılar. Toplantıya başkanlık eden Genel Müdür Yardımcısı Emin Bozoğlu Ulaştırma Bakanlığı'ndan alınan bir yazıyı okudu. Yazıda "Ordunun cadde binek ihtiyacını karşılayacak bir otomobil tipinin geliştirilmesi" görevinin TCDD işletmesine verildiği ve bu amaçla 1.400.000 TL ödenek ayrıldığı belirtiliyordu. Verilen termin 29 Ekim 1961, yani tanınan süre 4,5 aydı.

Bu süre içinde bu çapta bir geliştirme çalışması yapılabilir miydi? Bırakınız geliştirmeyi, hiçten yola çıkarak çalışabilecek bir otomobil yapılabilir, böyle bir mucize gerçekleştirilebilir miydi?

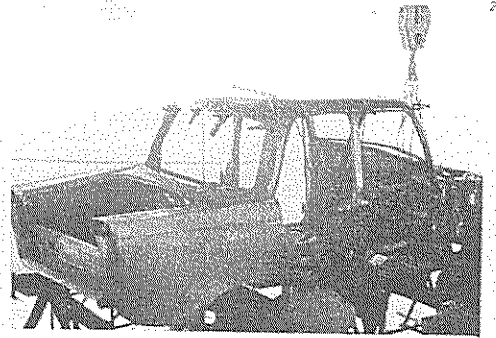
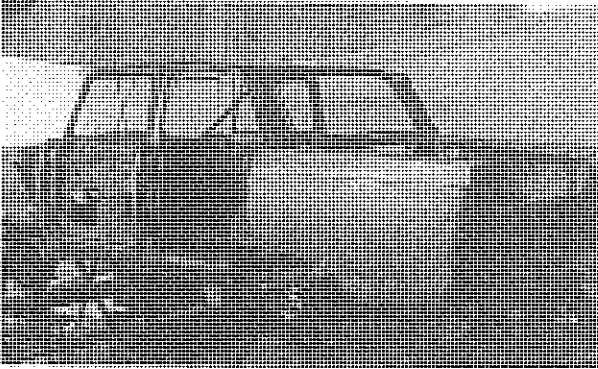
Sanırım o toplantıya katılanlardan konu hakkında fikri olan hiçbiri buna içtenlikle olumlu yanıt veremezdi. Nitekim söz alanların çoğu böyle bir projede seve seve çalışmaya hazır olduklarını, fakat böylesine kısa bir sürede sonuç alınabileceğini sanmadıklarını dile getirmeye çalışmış, bir kısmı da "hayır" demişlerdi.

Tüm ülkede ise üniversitesinden basınına, bir avuç sanayicisinden politikacısına, sesi duyulabilen kimse Türkiye'de ne otomobil, ne de motor yapılabileceğine inanıyor, özel sohbetlerde, röportajlarda, hatta film gösterili konferanslarda bu görüş vurgulanıyordu.

Fakat bu inanılmaz şey gerçekleşiyor ve 29 Ekim 1961 sabahı Türkiye'de yapılan bir otomobil, kaportası pürüzsüz olmasa da, kendi tekerlekleri üstünde ve yine Türkiye'de yapılan kendi motorunun gücüyle Büyük Millet Meclisi binasının önüne götürülerek Devlet Başkanı Cemal Gürsel Paşa'ya sunulabiliyor, bir ikincisi Paşa'yı Anıtkabir'e götürüyor, sonra da Hipodrom'daki geçit resmine katılıyordu.

Nasıl gerçekleşmişti bu? Ne getirmiş, ne götürmüştü? Varsa sevap ya da günahı kimlerindi? Bu soruları projede görev almış mühendislerden biri olarak cevaplamaya çalışacağım.

Y.Müh.Emin Bozoğlu yönetim grubunun başı olarak, projenin yürütülmesi ve sonuca ulaştırılmasında da gruptaki öteki yöneticiler gibi bütün bürokratik engelleri cesaretle aşarak her türlü imkanı sağlamak ve kimi kişisel sorunlar, kimi görevin çok yanlılığı ve ivediliği gibi nedenlerle büyük gerilim altında bulunan

20 mühendisin olağanüstü bir tempoyla fakat gönül rahatlığı içinde çalışmalarını sağlayıp eş yöneltmek suretiyle de birinci derecede rol oynamıştı.

Sırası gelmişken şunu da belirtelim ki 19 Eylül 1985 tarihli Hürriyet Gazetesi'nin 4.sayfasında EKONOMİ bölümünde yer alan "İlk Yerli Otomobil 'Devrim'i' Erbakan Yapmıştı" başlıklı haberin aksine Prof. Erbakan'ın bu projeye uzaktan yakından bir ilgisi ve katkısı olmamıştır.

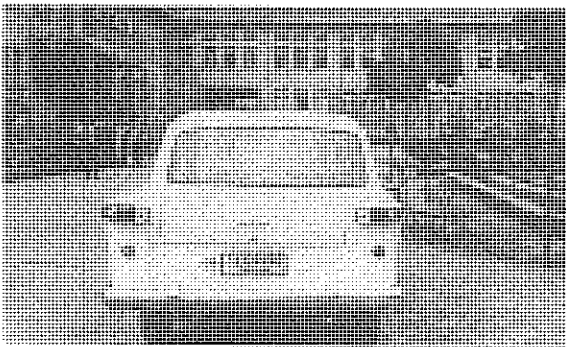
Zamana karşı yapılan yarışın kazanılmasında ikinci etken, görev alan mühendis arkadaşların proje süresince hafta sonları da dahil her gün, en az 2'şer saat, gerektiğinde bazı geceleri sökülmiş bir otomobil sedirinin üzerinde birkaç saat kestirmek suretiyle işbaşında kalmayı yüksünmeyecek ölçüde davaya gönül vermiş olmalarıydı.

Bunlardan bazıları aynı heyecanı yıllar sonra da yitirmemişlerdi. Y.Müh.Samim Özgür'ün 1978 yılında Adapazarı Demiryolu Fabrikası'nda yapılan ilk elektrikli tren dizisinin deneme seferine çıkarken hareket düdüğü çalışırken sırasında gözlerine yaşlar dolacak kadar duygulandığını bugün gibi anımsıyorum.

16 Haziran 1961 toplantısında çalışmalar için en uygun yerin Eskişehir Demiryolu Fabrikalarında dökümhane olarak yapıp kullanılmayan bir bina, en uygun yöntemin de elden geldiğince çeşitli tipten otomobilin yapısını yakından inceleyerek fikir edindikten sonra yapılacak tipin boyutları, motor, şanzıman vb. öteki grup ve parçalarının nasıl tasarlanıp imal edileceği üzerinde durulması olduğu sonucuna varıldı. İşyeri olarak seçilen atölyenin hazırlanması için Eskişehir'e talimat verildi ve otomobili olanların 19 Haziran'da arabayla birlikte Eskişehir'de bulunmaları istendi. Motoru sökülmiş bulunan arabamı tekrar yürür duruma getirmek için üç gün gecikmeyle 22.6.1961 günü Eskişehir'e geldiğimde atölye hazırды. Dökümhane binası olarak yapıldığı için kaplaması olmayan zemine lokomotif kazanlarında kullanılmak üzere mağazada bulunan saç levhalar döşenmişti. Kapının üstünde kocaman rakamlarla "129" yazılıydı. Projenin bitimine kaç gün kaldığını gösteren bu levha her gün bir azalarak sonuna kadar orada kaldı. Atölyede bir baş üstü gezer vinç, çeşitli bankolar ve bir toplantı masası vardı. Yakınında bir de çay ocağı bulunan bu masayı dört ay süreyle hem toplantılar, hem dinlenme, hem de gerektiğinde çalışma masası olarak kullandık.

Atölyede yaptığımız ilk toplantıda Emin Bey'in "Management Group" dediği Yönetim Grubu açıklandı: Genel Müdür Yardımcısı Emin Bozoğlu başkanlığında, Fabrikalar Dairesi Başkanı Merhum Orhan Alp, Cer Dairesi Başkanı merhum Hakkı Tonsu, Cer Dairesi Başkan Yardımcısı Nurettin Erguvanlı, Eskişehir Demiryolu Fabrikaları Müdürü merhum Mustafa Ersoy, Adapazarı Demiryol Fabrikası Müdürü merhum Celal Taner ile Ankara Demiryol Fabrikası Müdürü Mehmet Nöker'den oluşan grupta iki de emekli subay vardı. Genel Müdürlük Müşaviri Hüsnü Kayaoğlu ve Necati Peköz. Arkasından çalışma grupları şöyle belirlendi:

Styling Grubu: Y.Müh.Nurettin Erguvanlı, Y.- Müh.merhum Özcan Türer ve Y.Mimar Kemal Elagöz.

Motor-Şanzıman Grubu: Y.Müh.Mehmet Nöker, Y.Müh. Merhum Gültekin Sabuncuoğlu, Y.Müh.Salih Kaya Sağın, Y. Müh. Rifat Serdaroğlu, Y.Müh. Şecaattin Sevgen, Y.Müh. Kemalettin Vardar.

Karoseri Grubu: Mak.Müh.merhum Celal Taner, Y.Müh. Faruk Akyol, Y.Müh. Samim Özgür, Y.- Müh.Salih Kaya Sağın, Y.Müh. Hamdi Tahilloğlu.

Süspansiyon ve Fren Grubu: Mak.Müh.Hamit İşeri, Y.Müh.İsmet Özkan, Y.Müh.Mustafa Seyrek.

Elektrik Donanımı: Y.Müh.Hasan Dinçer.

Döküm İşleri: Metaralurjist İsmail Sıdal.

Satın alma İşleri ve Maliyet Hesapları: Y.Müh. Yavuz Yücel.

Bu grupların kendi aralarında oluşturdukları öneriler bir kez daha toplu olarak görüşüldükten sonra karara bağlanıyor ve imalatı ilgili grupça bazen alelacele hazırlanan krokilere, bazen numuneye, bazen de tarife göre sağlanıyordu. Toplama, montaj ve deneme işlerini de çoğu zaman grup üyeleri vakit kazanmak için bizzat yapıyorlardı.

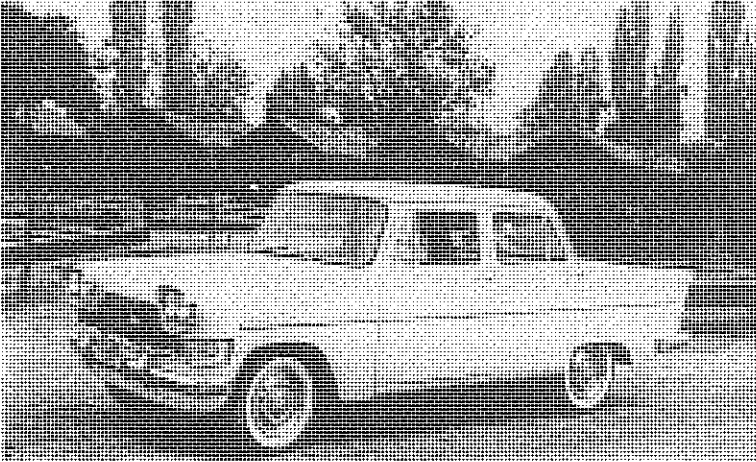

Önce otomobilin ana hatları saptandı: Dört ila beş kişilik, toplam 1000-1100 kg. ağırlığında, orta boy denilebilecek bir tip üzerinde mutabık kalındı. Motor 4 zamanlı ve 4 silindiri olmalı, 50-60 BG vermeliydi. Karoseri için hazırlanan 1: 10 ölçekli maketlerden seçilen birinin 1:1 ölçekli alçı modeli yapıldı. Karoserinin damı, kaput ve benzeri sacları sonra bu modelden alınan kalıplarla yapılmış beton bloklara çekilmek ve çekiçle düzeltilmek suretiyle tek tek imal edildi.

Bir yandan da Willy's Jeep, Warswa, Chevrolet, Ford Consul, Fiat 1400ve 1100 motorlarının incelenmesinden sonra en basit gibi görünen Warswa motoru örnek alınarak yandan supaplı bir 4 silindiri motorun gövde ve başlığı Sivas Demiryol Fabrikalarında dökülüp Ankara Fabrikası'nda işlendi. Piston, segman ve konan Eskişehir' de yapıldı. Motor Ankara Fabrikası'nda monte edildi. Frenlemede 40 BG'den fazla güç alamadığımız bu motora alternatif olarak Ankara Fabrikası aynı gövde ve krank milinden yola çıkarak başka bir tip geliştirildi.

B-tipi adını verdiğimiz, üstten supaplı bir üçüncü motor da, bu kez tanınmış bir 6 silindiri otomobil motorundan esinlenmek fakat krank ve eksantrik milleri yeni baştan çizilip hesaplanmak suretiyle Eskişehir'de imal edildi. Bu motor, frenlemede 60 BG'ye ulaşmış ve daha sonra Diesel'e çevrilerek istasyon aydınlatılmasında kullanılmak üzere yapılan elektrojen gruplarına uygulanmıştır. Süspansiyon grubu ön takımlar için "Mc Phearson" sistemini önermişti. Bu gün çok yaygın olarak kullanılan bu sistem o tarihte, bildiğimiz kadarıyla, yalnız bir tek firma tarafından uygulanmakta idi. Benimsendi ve numuneye göre Eskişehir'de yeniden imal edildi.

Eylül sonlarına doğru ön ve arka camları piyasada bulunabilenlere intibak ettirme zorunluluğu nedeniyle modele göre biraz değiştirilmiş iki gövde çalıtılmış ve biri A ve öteki B tipinden iki ayrı motor hazırlanmış bulunuyordu. Şanzımanlarda Ankara Fabrikası'nca tümü yerli olarak yapılmıştı.

Montaja geçildiğinde karşılaştığımız en büyük sorunlardan biri, gövde-motor uyumunu sağlamak, debriyaj, gaz ve fren kumanda mekanizmalarını yerleştirmek ve direksiyonun en uygun konumunu bulmaktı. Ayarlı direksiyon önerisi kabul edilmedi. İki yıl sonra Cadillac bunu bir yenilik olarak getiriyordu.

Nihayet Ekim ortalarında Devrim otomobillerinden ilki tercübeye hazır duruma gelebildi. Elektrik donanımı ile diferansiyel dişlileri, kardan istavrozları ve motor yatakları ile cam ve lastikleri dışında tüm parçaları yerli idi.

Bir yandan bu ilk otomobilin yol tecrübeleri sürdürülürken bir yandan da Devlet Başkanı'na sunulmak üzere B motoru ile donatılan ikinci otomobilin yetiştirilmesine çalışılıyordu. Siyah renkteki bu 2 numaralı Devrim'in son kat boyası ancak 28 Ekim akşamı vurulabildi. Pasta ve çilesi Ankara 'ya sevkedilmek üzere yüklendiği trende gece yol alırken yapıldı. Buharlı lokomotiflerle çekilen trende bacadan sıçraması olası kıvılcımlardan ötürü güvenlik önlemi olarak benzin depoları boşaltılmıştı.

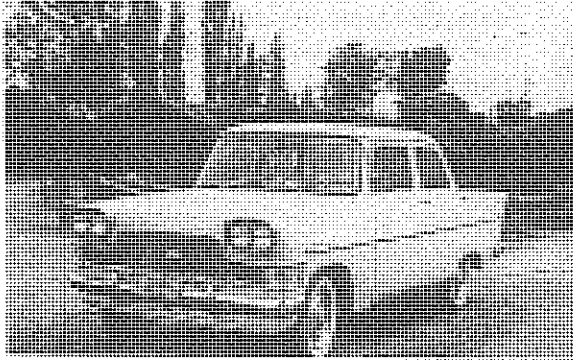
Tren sabaha karşı Ankara'ya geldi. İki Devrim otomobili o zamanlar Sıhhiye semtinde, halen inşaatı süren Adliye Sarayı'nın yerindeki Ankara Demiryolu Fabrikası 'na indirildi. Manevra imkanı sağlamak için depolarına yalnızca birkaç litre benzin kondu. Asıl ikmal sabahleyin Sıhhiye'deki Mobil benzin istasyonundan yapılacak, sonra da Meclis'e gidilecekti.

29 Ekim sabahı fabrikaya gelen otomobili, motosikletli, oldukça kalabalık bir trafik ekibinden oluşan eskortun arasında Devrim'ler yola çıktı. Çıktı ama eskortakiler, benzin alma işinden haberleri olmadığı için, Mobil'e uğramadan yola devam ettiler. Meclis'in önüne gelindiğinde durum anlaşıldı, acele getirilen benzin 1.arabaya kondu, 2 numaraya konacağı sırada Cemal Paşa Meclis'in önüne gelmiş ve Anıtkabir' e gitmek üzere 2 numaralı Devrim otomobiline binmişti. Yola çıkıldı fakat 100 m. kadar sonra motor öksürerek durdu. Cemal Paşa'nın "Ne oluyor?" sorusuna direksiyondaki Y.Müh.Rifat Serdaroğlu "Paşam, benzin bitti" cevabını verdi. Paşa'dan özür dilenerek "1 numaralı Devrim'e geçmesi rica edildi. Büyük bir hoşgörü ile buna uyan Cemal Paşa Anıtkabir'e bu otomobil ile gitti. İnerken ünlü "Batı kafasıyla otomobili yaptınız ama doğu kafasıyla ikmalî unuttunuz!" sözlerini söyledi.

Ertesi gün bütün gazetelerin söz birliği etmişcesine "100 metre gidip bozuldu" başlığını attıkları 2 numaralı Devrim aynı gün Hipodromdaki geçit törenine katılıyor, fakat basınımız ne bunu, ne de Cemal Paşa'nın Anıtkabir' e bir başka Devrim otomobili ile gittiğini yazmıyor, yalnızca,haber, yorum ve fıkralarda harcanan bunca paranın boşa gittiğinden dem vuruyorlardı. Oysa aynı yıl tarım bakanlığı bütçesine konmuş bulunan "At neslinin ıslahı" için 25 milyon TL ödenekten ve sonucundan kimse söz etmiyordu. Hala merak ederim, at neslinde o günden bu yana bir gelişme sağlanmış mıdır diye...

Bir de otomotiv sanayimize bakalım: Ekonominin gerekleri uyarınca montaj biçiminde başlayıp bugün büyük birer sanayi kuruluşu durumuna gelmiş bulunan kamyon ve otobüs sanayiinin dışında üç firma yılda 75.000 binek otomobili üretebiliyor. Ve bunlar ithal yollan açıldıktan sonra da satışlarını sürdürebiliyorlar.

Acaba bugüne kadar basınımızdan en küçük bir olumlu yankı almamış olan Devrim otomobilleri yapılmasaydı Türkiye'de bir otomotiv sanayii oluşabilir miydi? Hiç sanmıyorum. Çünkü, Devrim otomobillerinin ortaya çıkmasıdır ki "Türkiye'de otomobil ve motor yapılamaz" görüşünü yıkmış, tartışmaların yönünü değiştirmişti: Eylül başında bir Pazar günü ilk Devrim motoru Ankara Demiryol Fabrikası'nda boşa çalışmak üzere denemeye hazırlanmıştı. Y.Müh.Şecaattin Sevgen besmele çekerek marşa bastı. Motor çalışmaya başladı. Hepimiz mutlu idik.

Daire Başkanı Orhan Alp bu mutluluğu Ulaştırma Bakanı ile de paylaşmak istemiş olacak : telefona haber vermiş. O da, Devlet Başkanı'na duyurmuş. Orhan Bey "Çocuklar, Cemal Paşa yarım saate kadar buraya gelecek" dediği zaman ne yapacağımızı şaşırılmıştık. Öyle ya, motorun, 5-10 dakika çalıştıktan sonra durdurulup yağının değiştirilmesi gerekiyordu. Bu da, tezgahtan sökülmesi, yani en az birkaç saat demektir. Üstelik durdursak tekrar çalışır mıydı? İnşallah bir şey olmaz duasıyla beklemekten başka çare yoktu. Gerçekten de Cemal Paşa biraz sonra bazı Bakanlar ile birlikte Fabrikaya geldi. Arkadaşları kutladı ve motor hakkında yakın bilgi almaya başladı. Beri yanda, kabine üyelerinden Nasır Zeytinoğlu "Motor yapmak önemli değil, asil iktisadi olup olmadığını incelemek lazım!" anlamında bir şey söyledi, Kemal Kurdaş da bu görüşü destekledi. Neyse ki Fahri Özdilek Paşa bunun küçümsenmemesi gereken bir ilk adım olduğu mealindeki müdahalesi ile yıkılmak üzere olan moralimizi ve kendimizce haklı infialimizi yatıştırmıştı. Bu infialde haklıydık, çünkü o güne kadar tartışılan ve hakim olan "Türkiye'de motor yapılamaz" görüşü iken daha ilk motorun ilk çalışmasında tartışma teknik alandan ekonomik arenaya kaydırılıyordu.

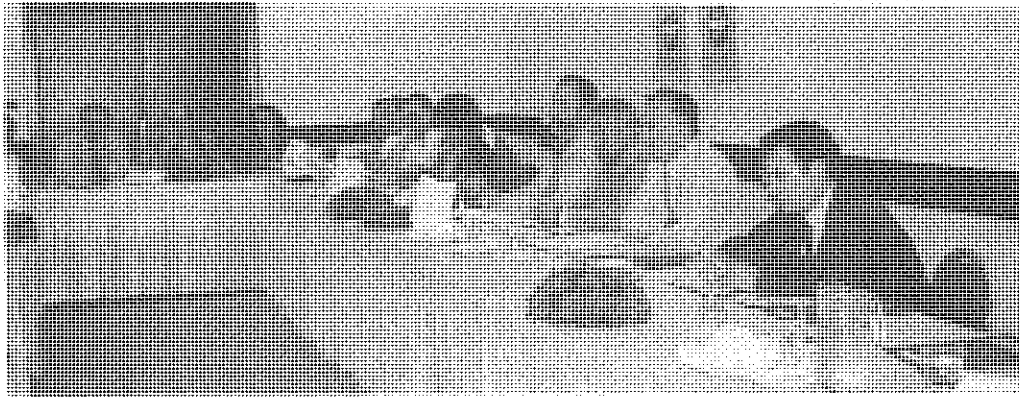
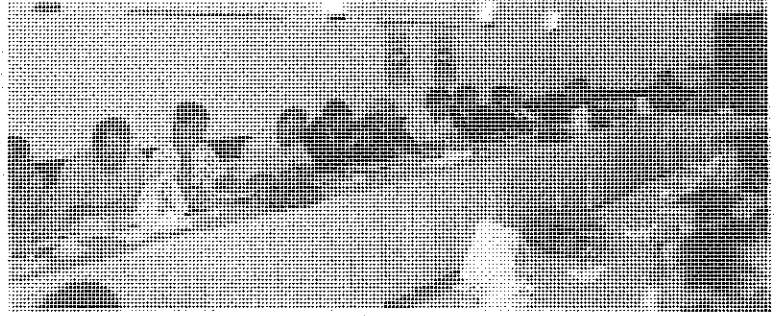
Ekonomik koşullar olgunlaşınca da, otomotiv sanayi kuruluşlar başlangıçta montaj biçiminde de olsa birbiri ardından faaliyete geçmiş ve sonunda bugünkü düzeye gelebilmişlerdir. Bu açıdan bakınca, Devrim otomobillerinin bir fiyasko, bir kayıp değil, ülke çapında olumlu sonuç vermiş bir girişim ve bugünkü otomotiv sanayiinin öncüsü olduğunu kabul etmek gerekir. Kaldı ki, Demir Yolları da bu projeden sonra yolcu vagonu ve diesel lokomotif yapımına geçme cesaretini bulmuştur. 1962 yılında yolcu vagonu, 1965 yılında diesel manevra lokomotif yapımına girişilmiş, Adapazarı'nda yılda 100 yolcu vagonu yapacak kapasite oluşmuş, Eskişehir'de ise 1970'li yıllarda başlayan diesel anahat lokomotif yapımı aynı on yılın ikinci yarısında yılda 50 adet ile Avrupa' da ikinci sıraya yükselmiştir.

Gönül isterdi ki, ülkemizde gerek demiryolu gerekse karayolu taşıtlarının lisans altında yürütülen imalatı sürerken bir yandan da özgün tiplerin geliştirilmesine çaba gösterilsin,

NOT. Bu yazı Yük.Müh. Salih Kaya SAĞIN tarafından yazılmıştır.

VIII. OTOMOTİV ve YAN SANAYİ SEMPOZYUMU DÜZENLEME ve DANIŞMANLAR KURULU TOPLANTISI YAPILDI

VIII. Otomotiv ve Yan Sanayii Sempozyumu hazırlıkları içinde yer alan Düzenleme ve Danışmanlar Kurulu toplantısı 06 Eylül 2003 tarihinde Almira Otel'de 29 Düzenleme ve Danışmanlar Kurulu üyesinin katılımıyla yapıldı. Toplantıda öncelikle bu güne kadar yapılan hazırlıklar ve bundan sonraki süreçte yapılması gerekenler hakkında bilgi verildi. Sempozyum oturum başlıkları ve alt başlıkları görüşüldükten sonra gelen bildirimlerin oturumlara göre dağılımları incelendi. Daha sonra panelde tartışılacak konunun belirlenmesi için Düzenleme ve Danışmanlar Kurulu üyelerinin fikirlerine başvuruldu. Bu konuda tartışılan belli başlı maddeler

- *Milli bir otomobil üretilip-üretilemeyeceği,
- *Üretim sayılarının artırılması için neler yapılabileceği,
- *Yan sanayideki kapasite fazlalığının nasıl giderilebileceği,
- *Yabancı sermaye yeni teknoloji getirdi mi, yeni istih-

dam alanı yarattı mı?.

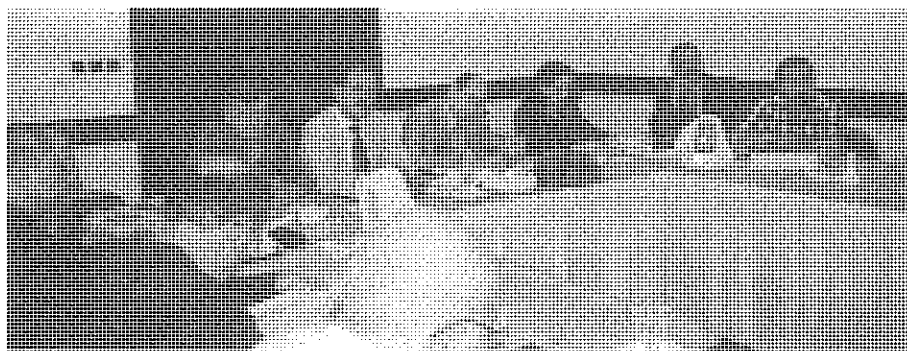
*Otomotiv sanayinin güçlü olabilmesi, dünya pazarlarından pay alabilmesi için yan sanayinin güçlendirilmesi ve ekonomik olması için işbirliklerinin artırılması için neler yapılmalıdır?

*Yerli üretim yapan firmaların üretim sayılarının artması yeni model alma şansını arttırmaktadır. Bunun nasıl artırılacağına ilişkin incelenmesi.

*Ana ve yan sanayide eğitilmiş eleman sorunu nasıl aşılmalıdır?

*Güçlü ve zayıf yönlerimizi ortaya koyarak, neler yapabileceğimizi ortaya çıkartmak için nasıl bir strateji incelemeliyiz?

*Global rekabetin içinde ana-yan sanayinin dünyadaki yeri tartışılmalı

*Otomotiv sektöründe genel giderlerin nasıl düşürülebileceğinin araştırılması. Bu konuların tümünü kapsaması açısından panelin "OTOMOTİV'DE ÜRETİM MERKEZİ OLMA STRATEJİSİ" başlığı altında tartışmaya açılmasına karar verildi.

BURSA DEMOKRASİ GÜÇLERİ TANITIMI-II

SAĞLIK EMEKÇİLERİ SENDİKASI

Dr.Çetin ERDOLU Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Bursa Şube Başkanı

1. Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası Bursa'da ne zaman faaliyete geçti?

Kuruluş amacı nedir?

Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası (SES) 1996 yılında dört sendikanın birleşmesi ile kuruldu.

- Tüm Sağlık Sen
- Sosyal Hizmet Sen
- Genel Sağlık İş
- Sağlık Sen

Bursa'da SES Kuruluşundan beri var. Ancak SES'i oluşturan dört bileşen sendika 1990'lardan beri Bursa'da faaliyet gösteriyor.

Sendika'nın kuruluş amacı; Sağlık ve Sosyal Hizmet alanında çalışan Kamu emekçilerinin sendikal örgütlenmesini sağlayarak, ekonomik-sosyal -özlük ve demokratik hak mücadelesi yürütmek, sağlık ve sosyal hizmet politikaları oluşturarak, Kamu'nun bu hizmeti eşit ve ücretsiz vermesini sağlayacak girişimleri örgütlemek

2. Size ulaşmak isteyenler için iletişim bilgilerinizi verebilir misiniz?

Ulaşılabilecek adresler

SES Bursa Şube Adresi : Atatürk Cad. Tuzpazarı Sk. I.Nilgün Sahası No: 30 Heykel Bursa
Tel: (0224) 220 4945 Fax: (0224) 2243694

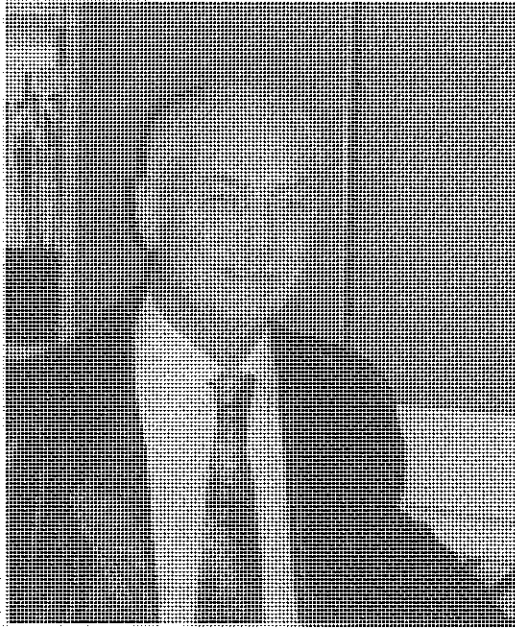
3. Faaliyetleriniz hakkında bilgi verir misiniz?

Sağlık ve Sosyal Hizmet Alanında hizmet veren kamu kuruluşları

- Sağlık ocakları
  - Devlet Hastaneleri
  - SSK Hastaneleri
  - Üniversite hastanesi
  - Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü
- Yetiştirme yurtları
Çocuk yuvaları

Huzurevi vb. gibi işyerlerindeki

- Kamu emekçilerine örgütlenme
- İşyeri toplantıları
- Eğitim toplantıları
- Afiş-Bildiri ve toplantı yoluyla belgelendirme
- Basın yolu ile bilgi ve açıklama

4. Ülkemizde bu gün sağlık emekçilerinin yaşadığı sorunlar nelerdir? Ne gibi çözüm önerileri düşünüyorsunuz?

Türkiye'deki Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçilerinin en önemli sorunları

a) Kamu emekçisi olmaktan kaynaklanan sorunlar: Personel eksikliği, ücret adaletsizliği, sağlıklı ve barış içinde çalışma koşullarının olmaması.

b) Sağlık ve Sosyal Hizmet emekçisi olmaktan kaynaklanan sorunlar;

- Ülkenin belirli bir sağlık politikasının olmaması
- Sağlıksız özelleştirmenin sürekli gündemde olması
- Sağlık ve Sosyal Hizmet alanında kaynak ve personel eksikliği

5. Sizce içinde yer aldığınız BDG yapılanmasının kente nasıl bir yararı olabilecektir?

Bursa'da bulunan emek ve demokrasi yanlısı örgütlerin bir arada yer alarak emek ve demokrasiden yana taraf olarak etkili ve kültürel bir muhalefet oluşturması önemli bir adımdır. Bunun yerel ve ulusal sorunlarda taraf olarak birlikte hareketle tek tek hareket etmekten daha etkin olacaktır.

6. Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası olarak yapmayı planladığınız çalışmalar nelerdir?

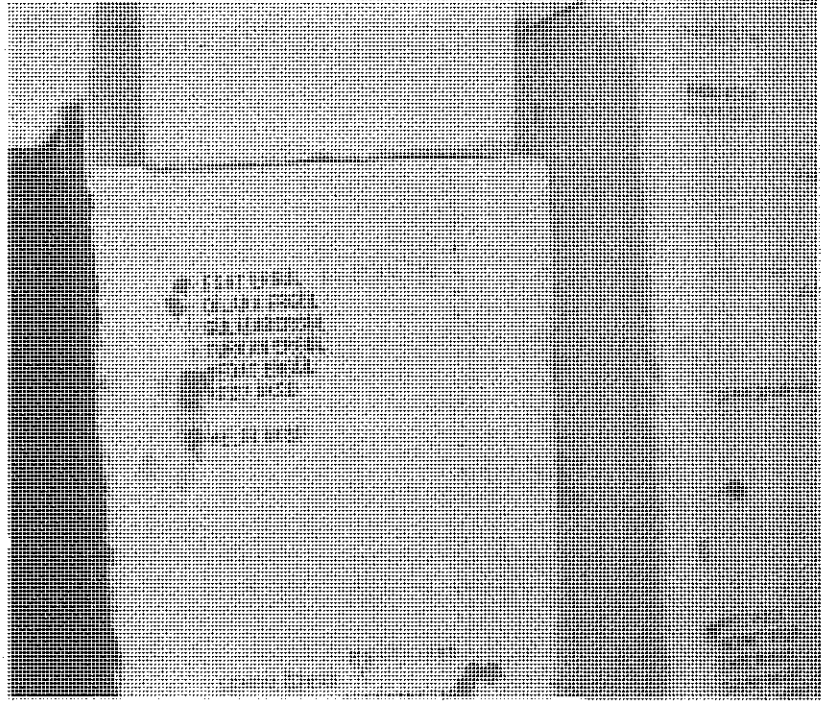
Sendika olarak

- Sağlık ve Sosyal Hizmet alanında oluşturulacak ülke politikalarında taraf olarak katkıda bulunmak, bu alanda yapılmak istenen özelleştirmelere karşı mücadele etmek.
- Herkese ulaşabileceği, nitelik ve pazzarsız sağlık ve sosyal hizmet için politika ve çözüm oluşturmak.
- Sağlık ve Sosyal Hizmet alanındaki kamu emekçilerinin sendikamızda örgütleyerek ekonomik-demokratik-sosyal hak mücadelesi vererek İnsanca yaşanabilen bir ücret İnsanca yaşanabilen bir çalışma ortamı İnsanca yaşanabilen bir Türkiye Demokratik, sosyal bir Türkiye mücadelesi

TMMOB Makina Mühendisleri Odası Yalova İl Temsilciliği Yürütme Kurulu 17 Ağustos Pazar günü saat 10:00 da deprem anıtına çelenk koydu. Depremde yitirdiğimiz Temsilcilik çalışmam Arzu AKSU'nun isminin yazılı olduğu mermer bloğa karanfiller koydular ve diğer depremezdeleleri de andılar.

Temsilcilik Yürütme Kurulu Başkanı Halim ERKINAY 'ın basın açıklaması aşağıdadır.

17 Ağustos 1999 depreminin 4. yılına vardığımız şu günlerde hala fiziki ve sosyal çöküntüler tam anlamıyla çözülememiştir...

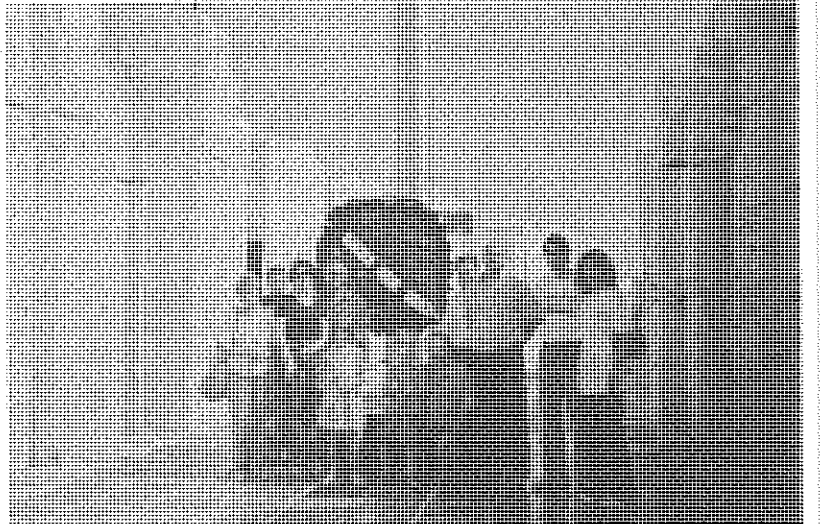

Depremin yaşandığı tüm bölgelerde prefabrik konutlarda halen yaşayan insanlar vardır. Kalıcı konutlarında alt. yapı ve ulaşım sorunları tam olarak çözülememiştir.

Bölgedeki tüm insanlar sosyal ve ekonomik açıdan ağır darbeler almıştır. Bu konuda sosyal ve ekonomik programlar yetersiz kalmıştır. Bölge insanının başta esnafın kredi sorunu devam etmektedir. Genç nüfus kahve köşelerinde oturmakta ve iş yaratacak yeni yatırımlar yapılamamaktadır. Yalova ekonomisinin ana girdilerinden biri olan turizm gelirinin deprem sonrasında ve takip eden yıllarda minimum seviyelere inmesi nedeniyle Yalova Bölgesi derin , ekonomik yaralar almıştır. Şu bir gerçektir ki Yalova da turizm daha uzun yıllar eski hızına ulaşamayacaktır.

Bölgemizdeki mevcut orta hasarlı binalarda insanların ikamet etmesi sonucu olabilecek bir deprem de sonuçların sorumluluğu kimlere ait olacağı şüphelidir. Mahkeme kararı ile yıkılamayan binaların sorumluluğu da bu kapsamda değerlendirilmelidir. Bu tip binaların yarattığı tehlikeler kesinlikle göz ardı edilmemelidir. Yapı denetimi yasası da bu bağlamda yetersizdir. Yapı denetimi konusunda TMMOB en etkin biçimde yasadaki bulunmalıdır.

Yukarıda bahsedilen sorunlar karşısında mevcut hükümetin deprem bölgesine ilgi göstermesi ve sorunların çözülmesi için girişimlerde bulunması gerekir. Bölge halkının yaraları tam olarak sarılıncaya , sorunları tamamen çözülmeye kadar, ikinci bir 17 Ağustos yaşansa da etkilerini en aza indirmek için mücadelemiz devam edecektir.

Bir Mühendisin Almanya'daki Master Eğitimi

Dipl.İng. (TU) Oğuzhan POME

1. Kendinizi tanıtır mısınız?

Adım Oğuzhan POME, 1974 yılında Bursa Tahtakale'de dünyaya gözlerimi açtım. Namazgah ilk ve ortaokulundan sonra Bursa Erkek Lisesinde öğrenimimi tamamladım. Daha sonra 1992-1996 yılları arasında Bursa Uludağ Üniversitesi Makina Mühendisliğinde lisans eğitimi aldım. Ve daha sonra 1997 yılı ortasından 2003 yılı Temmuz ayına kadar yurtdışında kaldım.

2. Yurtdışına çıkmanızın nedenleri neydi?

Uludağ Üniversitesi'ndeki Genel Makina Mühendisliği eğitimimden sonra, bu alanda belirli bir konu üzerinde uzmanlaşma isteğim, yani master eğitimi alma amacım ve bunu özellikle bu alanda ünvana sahip bir ülke olan Almanya'da yapma düşüncesi beni yurtdışına çıkmaya yöneltti.

3. Yurtdışına çıkışınız nasıl gerçekleşti?

Almanya'daki bir aile dostumuzun hazırladığı tamamen bürokratik olan bir garantörlük belgesi ve benim, daha Bursa'dayken Almanya'daki üniversitelerle yazışmalarına karşılık (Almanca bilen tanıdıkların yardımıyla yazışmıştım), aldığım üniversite kabul belgeleri oraya gitmem için yeterli belgelerdi.

4. Yurtdışında, mesela sizin örneğinizdeki gibi, oradaki yaşadığınız başlıca zorluklar nelerdi?

Okul hayatım ve buradaki üniversite öğrenimim boyunca özel kurslarında desteğiyle yabancı dil olarak sadece İngilizce öğrenmiştim. Almanya'daki yaklaşık ilk 2-3 aylık süre boyunca kendi başıma halletmem gereken tüm işlerimi bu İngilizce bilgimin yardımıyla tamamlıyordum. Yani Almanca dilini öğrenmeye Almanya'da başlamıştım.

5. Bunu bir zorluk olarak neden özellikle tanımlıyorsunuz?

Çünkü, Türkiye'de lisans eğitimini bitirmiş birisi Almanya'da direk master eğitimine başlayabilmesi için ileri düzeyde hazırlanmış bir dil sınavını (DSH) geçmek zorundadır. İşte, bu dil sınavı için, hepsinde olmamakla beraber birçok üniversite 1 ila 2 sömestirlik dil hazırlık eğitimi verilmektedir. Bu dil hazırlık eğitimine giriş içinde bir dil sınavı yapılmaktadır. İşte bu dil sınavına girmeyi halledebilmek için dışarıdaki özel kurslarda en az 500 saatin altına inmeyecek dil kursu belgesi alınmalıdır.

6. Yani, Almanya'ya master eğitimi için gideceklere bu konu hakkındaki tavsiyeniz, en az 500 saatlik dil kursu belgesinin Türkiye'de alınması mıdır?

*Evet, çok doğru. Bu şekilde hem zamandan hem de paradan kazanılmış olunuyor ve hemen üniversitelerin dil hazırlık eğitiminin sınavına direk giriş imkanı doğuyor.

7. Maddi imkanlar açısından ne tür zorluklarla karşı karşıya kaldınız?

Almanya'da okuyan yabancı öğrenciler, ancak dil sınavı olan DSH'yı geçtikten ve üniversite eğitimine başladıktan sonra çalışma izni alabiliyorlar. Bu izinde bir yılda sadece 90 çalışma gününü içeriyor. Yani eğer hiçbir başka geliriniz yoksa (burs, aile desteği vs.) bir yılda 3 ay çalışıp 9 ay bununla geçirmek zorundasınız gibi bir şey. Şöyle geriye dönüp bir baktığımda 6,5 yıllık Almanya'daki yaşamında her türlü ihtiyacını finansal açıdan kendim karşılamak zorunda olduğumdan, bu süre zarfında yaklaşık 20 civarında değişik yerlerde çalıştığımı hatırlıyorum. Bayer ilaç firmasından tutun, Ford otomobil fabrikasına, Doğussa kimya fabrikasından, Bild gazetesine ve üniversitede profesör yardımcılığına kadar birçok yerde çalıştım.

8. Bir yandan çalışıp diğer yandan okumak, özellikle yurtdışı gibi bir ortamda zor olmuyor muydu?

Tabii ki birçok zorlukları vardı. Ama insan hedeflerine kenetlenince, güçlü iradenin ve isteğinde yardımıyla İstanbul ile Köln ya da Bursa ile Kassel'in farkını ortadan kaldırıp sadece ileriye bakıyor. İşte ben de bunu başarmaya çalıştım ve sadece ileriye, sonuca konsantre oldum.

9. Almanya'da Kassel üniversitesinde master eğitiminizi tamamladınız. Şöyle bir geriye baktığınızda buradaki üniversite eğitimiyle oradaki üniversite eğitimi nasıl karşılaştırabilirsiniz?

Büyük fark olarak tanımlayabileceğim en önemli şey, buradaki üniversite eğitimim esnasında toplam sadece 4-5 tane kendi tercihimme göre ders seçebilmemdi. Fakat Almanya'daki üniversitelerdeki durum farklı. Yaklaşık 4 sömestirlik ağırlıklı temel eğitimden sonra, geri kalan 6-8 sömestirlik ana eğitim tümünde

öğrenci, üniversitenin dahilinde bulunan bölümlerin (Enstitülerin) sunduğu derslerden, istediğini seçerek her sömestirlik kredi hakkını doldurmak suretiyle eğitimine bu şekilde kendisi yön verebiliyor. Her sömestri, örnek olarak makina mühendisliğini vereyim, makina mühendisliği altında bulunan 7-8 Enstitünün sunduğu toplam ders sayısı 50 ila 60 civarındadır. Öğrenci tüm mühendislik öğretimini, sadece, mesela kontrüksiyon alanında alacağı derslerle tamamlayarak, bu alanda uzmanlaşabilir. Gerçi şu anda bizim üniversitelerde durum nasıl bilemiyorum ama, benim buradaki ve aradaki yaşadıklarım arasındaki en büyük fark buydu.

10. Almanya'da tüm Avrupa ülkelerinin dışında çok değişik bir yüksek öğrenim sistemi uygulanmaktadır. Almanya'daki üniversiteler yaklaşık 3 farklı şekilde sınıflandırılırlar.

Fachhochschule (FH) : 4 yıllık pratik ağırlıklı mühendis yetiştiren meslek yüksek okullarıdır. Bundan sonra doktora yapma imkanı yoktur.

Technische Hochschule (TH) : 5-6 yıllık pratik-teorik mühendis yetiştiren teknik yüksek okullardır. Bundan hemen sonra doktora yapma şansı vardır.

Technische Universität (TU) : 5-6 yıllık pratik-teorik, ama daha çok teorik ağırlıklı mühendis yetiştiren teknik üniversitelerdir. Bundan hemen sonra da doktora yapma imkanı vardır.

Yani farkına vardığınız, lisans ve yüksek lisans birleştirilmiş bir durumda.

11. Peki siz nasıl master eğitimi olarak adlandırılıyorsunuz?

Üniversitelerin hepsinde olmamakla beraber bir kısmında, yurtdışında 4 yıllık lisanslarını (Bachelor) bitirip, Almanya'da eğitimine devam etmek isteyen yabancı öğrenciler için (yalnız belirli ülkelerden ve üniversitelerden olmak şartıyla) ek özel bir sistem uygulanmaktadır.

Bu olay bu şekilde işliyor. Almanca dili hazırlık sınıfından sonra, yani dil sınavına geçtikten sonra, yaklaşık 1 ila 2 yıl (2-4 sömestri) arasında Qualifikation eğitimi denilen tamamlayıcı bir eğitime tabi tutuluyorsunuz. Daha sonra 4-5 sömestirlik Aubaustudium denilen derinleştirilmiş uzmanlık eğitimi yani master eğitimini yapılabiliyorsunuz.

12. Siz hangi alanda master eğitiminizi tamamladınız?

Ağırlıklı olarak, bitirme tezinin konusu dahil, Kassel Üniversitesinin üretim teknikleri ve lojistik araştırma, geliştirme enstitüsünde derslerimi aldım. Bunun yanında yönetim ve idare ağırlıklı dersleri de ihmal etmedim.

13. Şu andaki diplomanızdan sonra Almanya'da doktora yapmayı niye düşünmediniz?

- Belirli bir alanda uzmanlaşma amacım, akademik kariyer yapma düşüncesiyle tamı tamına örtüşmediği için olsa gerek. Tabii ki bunun yanında şu anda içinde bulunduğum ileriye dönük ailevi nedenler de Almanya'da kalıp, doktora yapmayı düşünmeme engelolan sebeplerden birisi. Ama hayatta en önemli şeylerden birisi, insanın ne istediğini çok iyi bilmesidir. Ancak o zaman istenilen şey, tüm güç ve istekle elde edilebilir. Benim Almanya'da gerçekleştirmek istediğim, dili çok iyi öğrenmek ve master eğitimimi tamamlamaktı. Ben bunları yaptım ve şu an buradayım.

14. Son olarak genç meslektaşlarınıza yurtdışı ile ilgili olarak önerileriniz nelerdir?

Kendi tecrübelerimden yola çıkarak şunu söylemek isterim ki, benim bu 6,5 yıllık Almanya yaşamımda, çok iyi öğrenilen yeni bir dilin ve gerçekleştirilen master eğitiminin dışında, en büyük kazanım olarak adlandıracağım şey, tecrübelerimden dolayı çok pozitif yönde gelişen dünyayı ve yaşamı algılama gücüm oldu. İşte bunun, en az öğrendiğim diller ve sahip olduğum diplomalar kadar hayatımın her noktasında bana çok şeyler kazandıracığının farkındayım.

Bunu tüm genç arkadaşlarıma tavsiye ediyorum ve diyorum ki, bu tür bir şans ya da yurt dışı tecrübesi yaşamak gibi bir imkanı elde etmek ve değerlendirmek için ellerinden geleni yapsınlar. Gitsinler, görsünler ve tekrar gelsinler ki bizler de ileride hep beraber aynı güzellikleri burada oluşturalım ve bu ülkeyi gidilecek değil de gelinecek bir ülke yapalım.

BURSA DEMOKRASİ GÜÇLERİ TANITIMI-III DİSK EMEKLİ—SEN

Halil DUMAN DİSK Tüm Emekli-Sen Bursa Şube Başkanı

- Kuruluşu
- Faaliyetleri.
- Emeklilerin sorunları
- Demokratik kitle örgütleriyle ilişkiler

Tüm Emekliler Sendikası 12 Temmuz 1995 yılında Anayasanın 90.maddesindeki hükümden hareketle genel merkezini oluşturmuştur.

Genel merkez taşra örgütlerini oluşturmak için harekete geçmiş, bugüne kadar 32 ilde şubelerini, ilçelerde temsilciliklerini kurmuştur. Şube sayısı ve temsilcilikler bugün için yeterli düzeyde değildir.

Örgütlenmenin önünde en büyük engel ne yazık ki AB'yi hedef gösteren siyasi iktidarlardır (devlettir.)

Her parti seçim öncesinde örgütlenmenin önündeki engellerin kalkması konusunda "seçim programları"na en iyimser ifadeleri koymakta, iktidar olduklarında verdikleri bu sözleri unutmaktadırlar.

Uluslararası sözleşmelerin kapsamalarını bilmekteler. Uygulamaya geldiklerinde tüm bu sözleşmelerden doğan hakları yok saymaktadırlar.

"Kopenhag Kriterleri" ne uygun "uyum paketleri" hazırlamakta, uygulamada hiçbir hüküm yer bulmamakta ve geçmişteki keyfiyet aynen sürdürülmektedir.

Bizler yasallığımız konusunda herhangi bir endişe taşımadığımız halde, kurum yetkilileri bizi oyalayıcı taktikle zaman zaman var, zaman zamanda yok ikilemi içerisinde yıldırım istemektedirler.

Emekli- Sen Bursa Şubemiz 1996 yılında faaliyete geçmiştir.

Kuruluş amacı; yasalara göre emekli olmaya hak kazanan (emekli sandığı, SSK ve Bağkur emeklileri) ve herhangi bir sosyal güvenlik kurumundan emekli maaşı alan emeklilerimizin ekonomik, demokratik, sosyal, kültürel ve hukuksal hak ve çıkarlarını korumak ve geliştirmek, emeklilerimizin insanca yaşabilmeleri için gerekli her türlü önlemi almak ve bunun için mücadele vermeyi hedefleyen tüzel kişiliğe sa-

hip sendikal oluşumdur.

Tüm Emekli-Sen'in Bursa Şubesi'nin 1996 yılında açıldığını yukarıda belirtmişim Ülkemizde her örgütlenmede) sendikal) olduğu gibi, bizim örgütlenmemizde zorluklar içinde olmuştur.

Belirli bir güce ulaşmanın zamanlama açısından zorluğu olduğu gibi, örgütlenmemizin en büyük olumsuzluğu ekonomik durumumuzdur.

Ekonomik durumumuzun yetersizliği nedeniyle Kasım 2002'ye kadar sendikamız zaman zaman Disk 8.Bölge'de zaman zaman da Birleşik Metal İş Sendikası bünyesinde faaliyetlerini sürdürmüştür.

Göreve geldiğimiz Ekim 2002'de, kendi yerimizin, bir telefonumuzun olması gerekliliğinden hareketle: İnönü Cd. Ersan II işhanı Kat:3 No:33'te büromuzu açtık. (Tel: 0-224-223 61 84)

Tüm Emekli Sen Bursa Şubesine ulaşmak isteyenler yukarıdaki iletişim bilgilerinden yararlanabilirler.

Emekli-Sen, "emek" kesiminin birlikteliğini temel ilke kabul eder. Bu anlayıştan hareketle DİSK bünyesinde faaliyet göstermeyi uygun görmüş ve konfederasyona katılmıştır. Diğer demokratik kitle örgütleriyle ilişkilerini sürdürmüş, oluşturulan her "platform"da yerini almış, eylemliliklere katılmıştır.

Sendikamız dayanışmanın evrenselliğinden hareketle FERBA'ya (Avrupa Yaşlılar ve Emekliler Federasyonu)'na da üye olmuştur.

Yerele indiğimizde 1996'da kuruluş sonrası dönemde "Bursa Demokrasi Platformunda yer almış, "KESK" çalışmalarında gözlemci olarak bulunmuştur.

İlimizde yapılan geçmiş dönemdeki tüm etkinliklere katılmıştır.

Bunun en son örneği "Bursa Demokrasi Güçleri"dir BDG platformunun görev paylaşımında "1 Eylül Dünya Barış Günü" nedeniyle oluşturulan komisyonda yer almış, etkinliğin en iyi şekilde kutlanması için

yapılabilecek katkıyı yerine getirmeye çalışmıştır.

Etkinliğe katkı sunabilecek belediye başkanları ziyaret edilmiş, diğer demokratik kitle örgütleriyle görüşmelerde bulunulmuştur.

BDG'nin temel işlevi, kendisini oluşturan örgütlerin saldırılar karşısında güçlülüğünü ortaya koyma açısından büyük öneme sahip olduğu kadar, yaşadığımız kentimizin sorunlarını dillendirmek, çözüm önerileri sunmak ve sorunların çözümünde baskı unsuru olmak gibi asli görevi de bulunmaktadır.

Günümüz çağdaş anlayışında (batı demokrasileri) şunu açıkça görüyoruz ki artık siyasi iktidarlar ve yerel yöneticiler "yönetmede" yetkili olsalar bile, demokrasi ve doğru yönetebilme ve başarılı olabilme adına, "demokratik kitle örgütleri"nin sesine kulak vermek ve dikkate almak durumundadırlar. Yani "birlikte yönetme" anlayışını geliştirmek zorundadırlar.

Ülkemizde "emekçi" olupta sorunu olmayan kişi olmadığı gibi, "emekli" olan bizlerin sorunları çok daha ağırdır.

Biz emekliler çalışırken aldığımız maaşın % 30-50 azını şu anda almaktayız.

Ülkemizde 6 milyon emeklimiz vardır. Emekli arkadaşlarımızın % 80'i açlık sınırının altında bir ücretle yaşamlarını sürdürmektedirler. Geriye kalan % 20'si "açlık-yoksulluk" sınırı arasındadır.

DİE'nin açıkladığı rakamlara göre;

-Yoksulluk sınırı	1.300.000.000 TL
-Açlık sınırı	480.000.000 TL'dir.

Oysa emeklilerimizin, emekli oldukları kurumlara göre aldıkları emekli aylık ortalaması şöyledir.

-Bağkur	207.000.000 TL
-SSK	360.000.000 TL
-Emekli Sandığı	460.000.000 TL'dir.

çok az bir kısmı bunun üzerinde ücretler almaktadır.

Emeklilerimizin sağlık sorunları giderilememiştir. SSK hastanelerinde randevu sistemi getirilmiş, ancak sıra alabilmek, sıra beklemekten daha zor hale gelmiştir.

Hastanelerde muayene olmak için bakanlıklar arasında protokol yapıldığı halde, bu durumda emeklilerimizin sağlık sorunlarına çözüm olmamıştır.

Tedavi aşamasında emeklilerimize çeşitli nedenlerle masraf çıkarılmakta ve kendilerine ödetilmektedir. Bu ödemeler zaman zaman aylığın ve de gücünün üzerinde olabilmektedir.

Emeklilerimizin maaş kuyrukları eritmeye çalışılsada bu kez içeride beklemeler başlamış, çilemiz bitirilememiştir. Çeşitli derecelerde sağlık sorunu olan arkadaşlarımız bulunmaktadır. Kendilerinin bankaya gelmelerini bırakın, normal ihtiyaçlarını ancak görebilenler bulunmaktadır. Bu durumdaki emeklilerimiz için "eve hizmet" uygulamasının derhal devreye konması gerekmektedir.

SSK ve Bağkur emeklilerimizin maaşlarına yılbaşından yılbaşına zam yapılmaktadır. 365 gün beklenmekte, enflasyon "sıfırmış" muamelesi görmektedirler. Bu arkadaşlarımızın maaşlarına yıl içinde de mağduriyetlerini giderecek şekilde düzenleme yapılmalıdır.

Emeklilerimizin bir kısmının bakıma ihtiyacı vardır. Bunun için "bakımevleri"nin sayıca artırılması ve bu arkadaşlarımızın mağduriyetlerinin giderilmesi gerekmektedir.

Hukuksal yardıma muhtaçtırlar. Emeklilerimizin vaset ya da aile hukukundan doğan mağduriyetleri olmaktadır. Bu konuyla ilgili yasal düzenleme yapılarak, hukuksal davalarda sendikaların yetkili kılması uygun olacaktır.

Yaz aylarında emeklilerimizin dinlencesini sağlayacak kamp vb. yerlerden yararlanmaları, yapılan harcamaların kendi ekonomik durumlarıyla paralellik göstermesi sağlanmalıdır.

Tüm Emekli-Sen olarak daha iyi yaşam koşullarına kavuşmak için, emeklilerin sendikalaşmanın önündeki engeller kaldırılmalıdır.

Anayasanın 51.maddesi bu yönde değiştirilmeli, 2821 ve 2822 sayılı yasalarla 4688 sayılı yasaya ek yapılarak, emeklilerin de sendika kurucusu ve üyesi olabilmesi için "fili çalışma" koşulu kaldırılmalı, "emekli olan insanların sendika ile ilişkisi kesilir" cümlesi yasadan çıkarılmalıdır.

Emeklilerimizin sefalet maaşlarından kurtulmaları için, maaşlar belirlenirken masanın bir tarafında Emekli-Sen temsilcisi bulunmalıdır.

Tüm Emekli-Sen karanlığa karşı "aydınlığı", savaşa karşı "barışı" cehalete karşı "bilimi" savunmaktadır.

Geleceğin aydınlık günler içerisinde geçmesi dileğiyle..

Bursa Kamuoyuna,

HAYDİ BURSALILAR, MERİNOS'a SAHİP ÇIKALIM!

Sümer Holding A.Ş. bünyesindeki MERİNOS YÜNLÜ İŞLETMESİ birilerine altın tepside sunulmak istenmektedir.

1938 yılında üretime geçen Merinos Yünlü İşletmesiyle Bursa'da ciddi bir sanayileşme kültürü oluşmuş; bilim ve teknolojiye dayalı politikalarla kalkınmanın somut adımı atılmıştır.

Tekstil Sektörü Bursa'da Merinos ile büyümüştür. Merinos bir tekstil, bir sanayi okulu olmuş; insanlarımızı meslek kazandırmıştır. Merinos ekonomik ve sosyal açıdan Bursa'ya hayat vermiştir.

Bursa'ya ilk elektrik santrali Merinos'la gelmiştir. Çalışanlarına lojman, ev, arsa sağlamış; kreş, spor kulübü ve okul açılmıştır. Araştırma Geliştirme ve Sanayi Eğitim Tesisi yanında sinema, tiyatro vb. kültürel etkinlikler gerçekleştirilmiş; park ve yeşil alanlar Bursa'ya kazandırılmıştır. MERİNOS binlerce Bursa'lının geçim kaynağı olmuştur. Bursa halkı yıllarca Bursa Merinos'un ürettiği değeri paylaşmıştır.

Bugün de altıyüztü aşkın çalışan Merinos sayesinde yaşamın temin etmektedir. 135.323 m2 kapalı alan, 179.035 m² açık alan olmak üzere toplam 314.358 m² alan Bursa'nın kent içi bölgesinde büyük bir rant alanı olarak görülmekte; kamuoyunu ve ülke çıkarlarını hiçe sayan rant çetelerince yağmalanmak istenmektedir.

1980'li yıllarda 4225 ton iplik, 3.360.000 metre kumaş ve 550.000 adet konfeksiyon üretimi , gerçekleştiren Merinos, 3000'in üzerinde işçi ve 130 memur çalıştıran karlı ve verimli bir işletmeyken Özal döneminde 1987'de MSB'nin siparişlerini iptal etmesiyle büyük bir darbe yedi. Teknoloji: yenilenmeler yapılmadı. İşletme giderek siyasilere müdahaleleriyle kardan zarara geçti.

Özelleştirmeye tepki

Bursa Demokrasi Güçleri bileşenleri düzenledikleri toplantıyla Merinos'un özelleştirilmesine karşı çıktılar.

Sümer Holding A.Ş. Bünyesindeki Merinos Yünlü İşletmesi'nin özel-

leştirilme kapsamına alınmasına ilişkin tepkiler her geçen gün biraz daha artıyor. Bursa Demokrasi Güçleri adına açıklamada bulunan Birleşik Metal-İş Sendikası Bursa Şube Başkanı Selçuk Gökteş, "Sümer Holding A.Ş. Bünyesindeki Merinos Yünlü İşletmeleri, birilerine sunulmak istenmektedir. Biz Demokrasi Güçleri olarak tüm Bursalılar'ı Merinos'a sahip çıkmaya davet ediyoruz" dedi.

Ülkemizde kalkınmanın temeli olan Kamu Kurumlarının 1980'li yıllarda sabote ederek zarara sokanlar; daha sonra kamuoyuna dönüp özelleştirmeyi önermişlerdir. Bu açıkça ülke kaynaklarını tahrip etmektir. Bunun adı ülkeye ihanettir. Ülkemizde kamu malının özel sektöre peşkeş çekilmesinin adı "ÖZELLEŞTİRME"dir. Bankalar nasıl hortumlandıysa Kamu İşletmeleri de benzer şekilde hortumlanıyor. Bölgemizdeki özelleştirme vakalarına bir bakın, bunların hepsi adliyeliktir.

Biz Bursa Demokrasi Güçleri olarak tüm Bursa'yı Merinos'a sahip çıkmaya çağınıyoruz.

TMMOB çözüm önerilerini dikkate alarak; Bursa'lıları etkin bir dayanışmaya çağınıyoruz. Bursa'da yaşayan her birey Merinos için dayanışmanın, Merinos'u sahiplenmenin -bir görev olduğunu bilmelidir. Yağmacılar, vurguncular geriletilmeli, çalışanlar ve halk kazanmalıdır. Bursa kazanmalıdır.

**-MERİNOS'UN ADINI YAŞATMAYA,
-ÖZERK BİR YÖNETİMLE. MODERN
TEKNOLOJİYLE ÜRETİM YAPMAYA
-MERİNOS ARAZİLERİNİN ve YEŞİL DOKUNUN
KORUNARAK KENT İKLİMİNİN
BOZULMASININ ÖNLENMESİ,
KENT RÜZGARLARININ S.ÜREKLİLİĞİNİN
KORUNMASI**

**-YAPILAŞMAYA MEYDAN VERMEDEN YEŞİL
ALANIN PARK OLARAK BURSA'YA HİZMET
VERMESİ KAPSAMINDA,**

**-HAYDİ BURSA MERİNOSLA DAYANIŞMA'YA
12.08.2003**

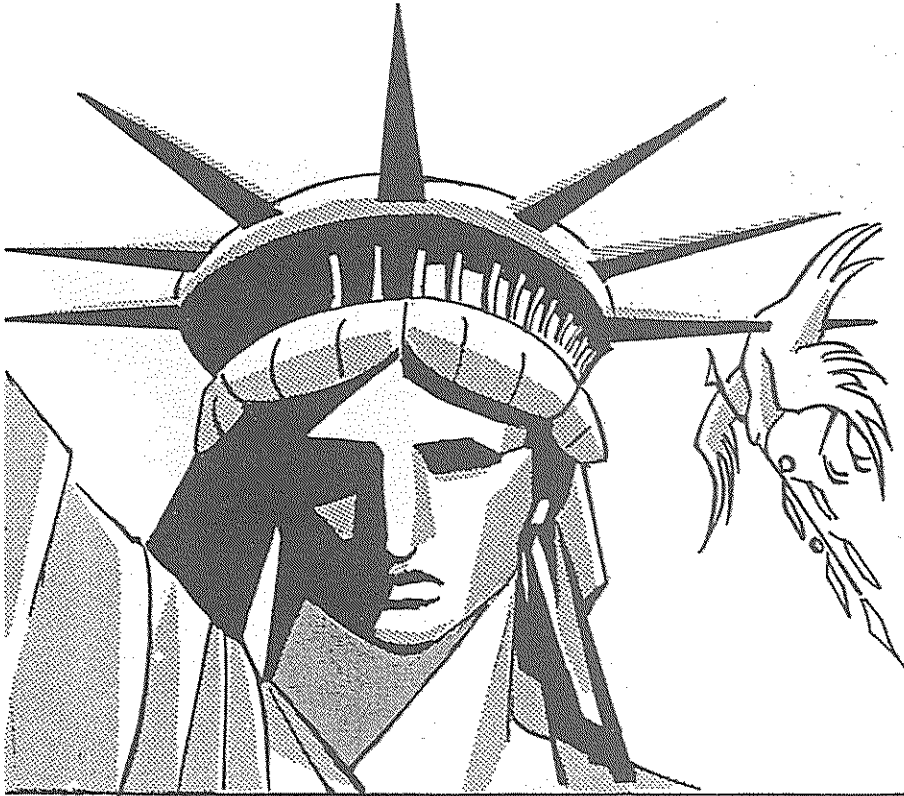
**RANT ÇETELERİ BURSA 'DAN DIŞARI, HORTUM-
CULAR MERİNOS' A GİREMEZ.**

BURSA DEMOKRASİ GÜÇLERİ

KESK BURSA ŞUBELER PLATFORMUNUN DÜZENLEDİĞİ ETKİNLİKLERİ DESTEKLEDİK

- * 19 Ağustos 2003 Salı günü saat 12.45'te Altıparmak SSK İl Müdürlüğü önünde yapılan basın açıklamasına katıldık.
- * 20 Ağustos 2003 Çarşamba günü saat 18.00'de İzmir'den gelen KESK yürüyüş kolunu Stadyum önünde karşılandık ve Çarşambadan Osmangazi Metro istasyonuna yürüdük.
- * 21 Ağustos 2003 Perşembe günü saat 10.00'da Santral Garaj Metro çıkışında basın açıklamasına katıldık.
- * 23 Ağustosta Ankara'da yapılan mitinge katıldık.

Turhan SELÇUK

1 EYLÜL DÜNYA BARIŞ GÜNÜNÜZ KUTLU OLSUN

1 EYLÜL DÜNYA BARIŞ GÜNÜ İÇİN ETKİNLİKLER DÜZENLENDİ

BASIN AÇIKLAMASI "İNSANA BARIŞ YAKIŞIR!"

Değerli basın emekçileri;

Savaşın egemen olduğu, her gün yüzlerce insanın nedenini dahi anlayamadıkları savaşlarda öldüğü, şiddetin ve vahşetin sıradanlaştığı bir dünyada yaşıyoruz.

Birileri; kendilerinin de inanmadığı gerekçelerle başka ülkeleri işgal edilmekte, dünyanın gözü önünde katliamlarına devam etmektedirler.

Doğa, küresel çıkar çetelerinin açgözlü talepleri sonucu tahrip edilmekte, katledilmektedir.

Silahlanmaya milyarlarca dolar harcanırken, açlık, Dünya'nın utancı olmaya devam etmekte, her gün yüzlerce insan açlık yüzünden hayatını yitirmektedir.

İnsanlık küresel bir saldırıya karşı karşıyadır.

Bu saldırıya "dur" diyebilmek gerekmektedir.

Demokrasiden, bağımsızlıktan, eşitlikten, özgürlükten, dayanışmadan, çevreden, adaletten ve barıştan yana olanların bir araya gelmesi gerektiğine inanan bizler, 1 Eylül Dünya Barış Günü çerçevesinde, Dünya'da ve ülkemizin diğer illerinde olduğu gibi

Barış için güç birliği

Dünya Barış Günü nedeniyle, dün kentin farklı yerlerinden hareket eden Demokrasi Güçleri üyeleri, BursaRay Osmangazi İstasyonu önünde buluşup, barış için Bursa'dan dünyaya haykırdı.

Bursa Demokrasi Güçleri adına hazırlanan "İnsana Barış Yakışır" başlıklı bildiri okuyan KESK Dönem Sözcüsü Saim Gültekin yeryüzünün savaşın egemenliğiyle yok olduğunu söyledi. Gültekin "Savaşları engellemeli, yarattığı acı ve tahribatları bir daha yaşamamak için çaba göstermeliyiz. Dünyanın savaşlarla yok oluşuna seyirci kalamayız" dedi. Gültekin, savaşı ve adaletsizliği besleyen her türlü koşul, zihniyet ve kuruma karşı olduklarını söyledi.

İnsanlık ayıbı

Irak'taki işgale sessiz kalmayacaklarını da belirten Gültekin, "Gözlerimizi kapatmayacağız, Milyar dolarlar uğruna işgale ve cinayetlere ortak olmayacağız. Bu adaletsiz, hukuksuz ve ahlaksız savaşa karşı çıkacağız. Tüm dünyadaki dostlarımızla birlikte "Irak'ta işgale hayır!" diyeceğiz. Biz, demokrasiden, bağımsızlıktan, eşitlikten, özgürlükten, dayanışmadan, çev-

Bursa'da da bir dizi etkinlik yapacak, ülkemizin yeniden Irak'taki işgale ortak etmeye çalışanlara karşı "Başka bir Dünya, savaştan bir Dünya mümkün!" diyerek BARIŞ taleplerimizi haykıracağız.

1 Eylül 2003 Pazartesi

Saat : 18.00

Etkinlik : Barış Zinciri

Yer : Osmangazi Parkı'nda (Ulucami Yanı) Başlayan etkinlik Osmangazi Metro İstasyonu Önünde Basın Açıklaması ile sona erdi.

Düzenleme : Bursa Demokrasi Güçleri

1 Eylül 2003 Pazartesi

Saat : 20.00

Etkinlik : Barış Şenliği

Sanatçılar : Sunay Akın, Suavi, Melike Demirağ
İhsaniye Meydanı/ Nilüfer

Düzenleme : Bursa Demokrasi Güçleri-Nilüfer Belediyesi

BURSA DEMOKRASİ GÜÇLERİ

Bursa Barosu, ÇHD, BSMMMO, Dış Hekimleri Odası, Veteriner Hekimler Derneği, TMMOB İKK, Makina M. O., Kimya M.O., Elektrik M.O., Maden M.O., Kesk, Türk İş, Disk Birleşik Metal İş, Disk Emekli Sen, Cumhuriyet Kadınları Derneği, Hacı Bektaş Veli Derneği, CHP, İP, ÖDP, SHP, YTP

reden adaletten ve barıştan yana olanlar, 1 Eylül Dünya Barış Günü'nde bir kez daha haykırıyoruz. Savaş insanlık ayıbıdır. İnsana barış yakışır" şeklinde konuştu. Etkinliğe Bursa Barosu, ÇHD, BSMMMO, Dış Hekimleri Odası, Veteriner Hekimler Derneği, TMMOB İKK, Makina M.O., Kimya M.O., Elektrik M. O., Maden M.O., Kesk, Türk-İş, Disk Birleşik Metal İş, Disk Emekli Sen, Cumhuriyet Kadınları Derneği, Hacı Bektaş Veli Derneği, CHP, İP, ÖDP, SHP, YTP üyeleri destek verdi. **2 Eylül 2003 Bursa Hakimiyet**

KAMU ÇALIŞANLARININ HAKLI TALEPLERİNİ VE MÜCADELESİNİ DESTEKLİYORUZ

Türkiye'de yıllardır uygulanan IMF ve Dünya Bankası patentli politikalar sonucunda işsizlik ve yoksulluk insanlarımızı kırıp geçirmekte, yoksul halk geçim derdiyle ezilmekte, gençlik işsizlik ortamında sürekli bunalmaktadır. Yoksulluk sınırının 500 milyon TL'ni aştığı bir ortamda asgari ücretlinin eline bunun yarısı geçmektedir. Reel ücretlerin son derece düşük, temel ihtiyaçların ise son derece pahalı olduğu bu insafsız düzen insanlarımızı çaresiz bırakmaktadır.

Yetersiz ücretle çalışan insanların gündelik sorunlarını çözemeyip, görev yapamaz hale getiren düzen; bir taraftan da işsizliği dayatıp insanları acımasızca terbiye etmeye çalışmaktadır.

Başbakan hakkını isteyen kamu çalışanlarına, sendika üyelerine, bu ülkenin memuruna, öğretmenine, ziraatçisine, sağlıkçısına, mühendisine, mimarına, emeklisine, dul ve yetimine dönerek; **"Nereye dökülürlerse dökülsünler"** diyor. Kamu çalışanlarının birer insan, birer yurttaşı olduğunu unutup çöpe atılacak bir mal gibi görüyor. Başbakan ve yandaşları işsizliği gösterip açlığa ve yoksulluğa razı olunmasını bekliyor.

Başbakan ve çevresi gerçeği söylemiyorlar. IMF'den aldığı emirlerle Türkiye'yi yönettiğini sananlar ülkeye ihanet ediyorlar. Seçim sürecinde verdikleri sözleri unutup çalışanlara verdikleri yoksulluk ve açlık düzeyindeki ücretleri emeğin karşılığı olarak layık görenler; açıkça vurguluyoruz ki kendilerine oy verenlere ve halka ihanet ediyorlar.

Kamu da çalışanlara çeşitli baskılar uygulanıyor, atama ve sürgünler devam ediyor.

Ozel sektörde çalışanlar kölelik düzeninde yaşamaya zorlanıyor. İşten atmalar ve düşük ücretli çalışma, çalışanları canından bezdiriyor.

Türkiye memuruna, işçisine, köylüsüne, esnafına tam bir baskı ve işkence dönemi yaşatarak; bizi siyaseten de dışa bağımlı ve "Ulusal Özgürlüğü" tartışılır bir noktaya getirmiştir.

Bu süreç yaşanırken kamuda yetkili sendikaların, grevsiz-toplusözleşmesiz sendika yasasını sahiplenen hükümetle yapmış oldukları toplu görüşmeler olumsuzlukla sonuçlanıp konu Uzlaşma Kuruluna gitmiştir. Uzlaşma kurulunun önerdiği, gerçekte reel kayıpları karşılamayan, 2003 yılı kayıplarına karşılık bir defalık verecek 200.000.000-TL ücret ile öngördüğü % 18'lik zammı bile ödeyemeyeceklerini ifade eden hükümet yetkilileri yıllardır devleti sömürenler, banka hortumlayanlar için kaynak arayışına girmektedir.

Bazı kişilerin yapmış olduğu yolsuzluklar gündemi meşgul ediyor. Çok yüksek rakamlarda ve çok çeşitli yöntemlerle yapılan soygunlar medya aracılığıyla gözler önüne seriliyor.

Biz bu yapılan soruşturma ve takibi, bunların sonucunda ortaya çıkan yolsuzlukların tüm halkın gözü önünde teşhir edilmesini destekliyoruz.

Ancak ülkemizin, toplumumuzun kaynaklarını iç eden, hortumlayan kişilerin sadece bu kişiler olmadığını ve bu konuda soruşturma ve takibin kapsamının genişletilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Aksi takdirde bu takip; toplum için değil siyasi rakipleri sindirme politikası olarak yapıldığı ortaya çıkacaktır.

Hükümet, isterse ve kararlı olursa bu çalınan kaynakların geri alınması için yasama ve yürütmeyi düzenleyebildiğini ve yargıyı kolaylaştırdığını biliyoruz. **"Egemen Hisse Sahibinin Mal Varlığına El Koyabilme"** hususundaki yasa buna örnektir.

Hükümetten beklentimiz temiz toplum olma adına söylemlerinde samimi olduklarını göstermeleridir.

Buralardan elde edilecek kaynaklar ile kamu çalışanlarının haklı taleplerinin karşılanmasını istiyoruz.

Bizler artık iktidarın show yapmayı bırakmasını ;

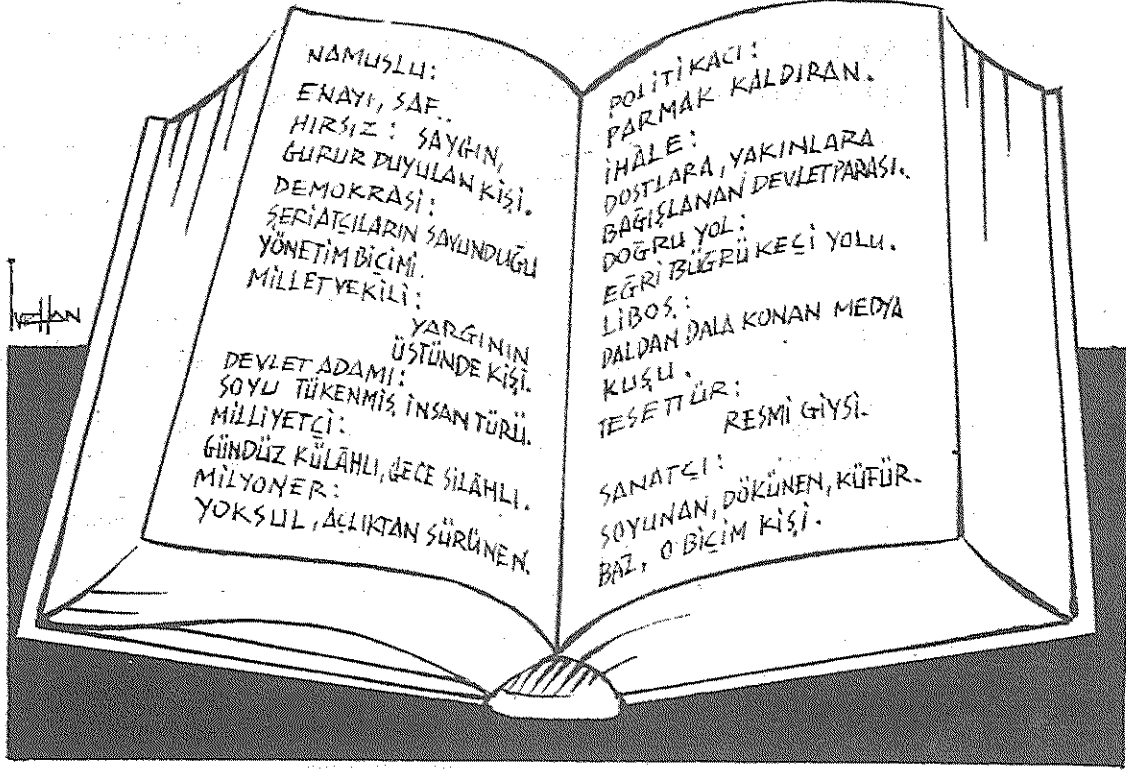
Yoksullarımıza, Çalışanlarımıza, Çocuklarımıza, İşsizlerimize, Ücretlilerimize, Emeklimize

Dul ve yetimlerimize karşı

Anayasada yer alan sosyal devletin gereklerini yerine getirmeye çağırıyoruz. Ülkemizin bir an önce insana değer veren ulusal çıkarları savunan politikacılarla , üretimden yana sanayileşmeden ve demokratikleşmeden yana ortak katılımı toplumsal bir dönüşüme çaba harcamaya çağırıyoruz.

Hükümetin, kamu çalışanlarına hakettikleri insanca yaşam seviyesinde ücretlerini vermesini, grevli-toplusözleşmeli sendika yasasını çıkartmasını talep ediyor kamu sendikalarını haklı mücadelelerinde destekliyoruz. 11.09.2003

BURSA AKADEMİK ODALAR BİRLİĞİ

YENİ TÜRK DİLİ SÖZLÜĞÜ..

İŞ GÜVENLİĞİ EĞİTİMLERİ İÇİN ŞUBEMİZE BAŞVURABİLİRSİNİZ?

ÜYE AİDATINIZI ÖDEDİNİZ Mİ?

- * 31 Aralık 2003 tarihinden sonra Üye ödenti miktarları değişeceğinden üyelerimizden yıl sonunu beklemeden ödentilerini ödemelerini rica ediyoruz.
- * 2003 yılında işsiz olan üyelerimiz işsiz olduklarına ilişkin dilekçe verdiğinde 2003 yılı ödenti borçları sıfırlanmaktadır.
- * Geçmiş dönemlerde mezun olan üyelerimiz Oda Genel Kurul kararı kapsamında 2003 yılı sonuna dek üyelik başvurusunda bulunduğu geçmiş dönem borçları sıfırlanmaktadır.
- * Üye ödenti borcunu ödemeyen 3 yıl ve üzeri borçlu üyelerimize tüzüğümüzün 79.maddesi kapsamında icra işlemi uygulanacaktır.

SAĞLIK EMEKÇİLERİ SENDİKASI SES 12 EYLÜL'DE "SES"LENDİ!

BASIN AÇIKLAMASI

12 Eylül 1980'in yıldönümünde hala, Anayasası başta olmak üzere neredeyse tüm hukuku ile birlikte yaşamının acısını yaşıyoruz. 12 Eylül hukukunun çalışma yaşamını doğrudan etkilediği tartışılmaz bir gerçek. Sendikal örgütlenmenin önünde bir çok engel var, sendikal olmaktan dolayı da sürgün ve cezalar. Antidemokratik olan çalışma yaşamı daha da zorlaştırılıyor. Emekçilerin büyük bir bölümü neredeyse açlık sınırının altında ücretlerle çalıştırılıyor. İşçiler iş güvencesinden yoksun çalışırken, kamu emekçilerini de İMF yasaları bekliyor. Kamu Yönetimi Temel Kanunu, Yerel Yönetimler Kanunu ve Personel Rejimi Yasası Üçlemesi ile bizlerin de iş güvencesi ve örgütlenme özgürlüğü yok edilmeye çalışılıyor. AB Uyum Yasaları yolu ile ülkenin demokratikleştirildiği iddialarının 12 Eylül Anayasası ve yasalarının değişmeden bugüne kadar gelmesiyle gelmesi ile ne kadar dayanaksız olduğu görülüyor.

Sendikamız SES, 12 Eylül hukukunun çalışma yaşamı ve örgütlenme özgürlüğünü olumsuz yönde etkileyen en önemli faktör olduğu düşüncesinden yola çıkarak "Demokratik Türkiye" talebi ile 12 Eylül hukukunun değiştirilmesi için bir imza kampanyası başlatıyor. Bugün tüm illerde şube ve temsilcilikler, Ankara'da genel merkez tarafından yapılacak basın açıklamaları ile start verilen bu kampanya 20 Ekim 2003 tarihine kadar sürecektir. Sendikamız SES ve KESK'e bağlı diğer sendikalar iş yerlerinde imza toplarken, Bursa'da mevcut sendika, dernek, oda ve siyasi partiler de imza kampanyamıza katılarak destek vereceklerdir. 20 Ekim'e kadar toplanan imzalar 22 Ekim 2003 günü 12 Eylül hukukunun demokratik değişimi için TBMM Başkanlığına iletilecektir. Başta basın emekçileri olmak üzere demokrasiden yana tüm örgüt ve güçlerin bizi destekleyeceğine inanıyoruz. Demokratik bir Türkiye önündeki en önemli engel 12 Eylül yasalarıdır, artık değişmelidir. SES

olarak başlattığımız bu mücadelenin takipçisiyiz, takipçisi olacağız. Bu çerçevede TBMM'nin:

- Kamu çalışanlarının ve 12 Eylül'le birlikte siyaset hakkı ellerinden on binlerce kişinin siyaset yasağının kaldırılması,
- Türkiye'nin çok kimlikli, çok kültürlü yapısına uygun herkesin anadilini kullanabileceği kültürünü özgürce geliştirebileceği ortamın yaratılması,
- Mevzuatta, grev ve toplu sözleşme hakkını içeren, örgütlenmenin önündeki engellerin kaldırıldığı, iş güvencesi korunarak çalışanların ortak örgütlenmesine olanak tanıyan sendikal haklar la ilgili düzenlemelerin yapılması,
- Yargının tarafsızlığı ve bağımsızlığının sağlanarak, adil yargılanmanın önündeki engellerden birisi olan DGM'lerin, özgür demokratik üniversite önündeki engel YÖK/ün, MGK'nın kaldırılması,
- Yurttaşların eğitim, sağlık ve sosyal güvenlik haklarının devlet güvencesi altına alınması bu alanlardaki özelleştirmelerin durdurulması için harekete geçmesini ve gerekli hukuksal değişiklikleri yapması yönünde çalışma başlatmasını talep ediyoruz. Bu taleplerimizin gerçekleşmesiyle özgür ve demokratik bir Türkiye gerçekleşecek, örgütlenme ve sendikal faaliyetin önündeki engeller kalkabilecektir. TBMM eğer demokratikleşmeden söz edecekse bu değişiklikleri yaparak iddialarına dayanak oluşturacaktır. 12.209.2003

Çetin ERDOLU

**Sağlık ve Sosyal Hizmet Emekçileri
Sendikası Bursa Şube Başkanı**

GEMİNİN GÜVERTESİNDE

Gemideyim; hem de geminin güvertesinde.

Gemide şair mi,

Yoksa bir martı mı olmak isterdim

Serin bir rüzgarda yol alan geminin arkasından süzülen,

Yoksa ta bacak kadar çocukken tanıdığım pişmaniyeci mi?

Yaşamaktan bin pişman!

Biliyorum pişman değilim yaşamaktan

Bir umudum var belli belirsiz.

Elmacıyım diyorsun pazarlık ediyorlar seninle.

Elmacı ile pazarlık edilir ama salatalıkçı ile pazarlık olmaz.

Belki sen yeni doğum yapmış bir anasın.

Arkadaşının komşusu sana "defolu tabak" armağan ediyor

Kızıyorsun ona

Ben "defolu" muyum diye.

İhsan DİRİCAN (2003, Ağustos/Topçular)

BASIN DUYURUSU

19 Eylül 2003 Cuma günü saat 16.00 sıralarında GEMLIK'de SERBEST BÖLGE'de meydana gelen buhar kazanı patlamasının üzerinde dikkatle durulmalıdır.

ORYAPI şirketinin şantiyesinde beton kriş ve kolon imalatında ısıtma amacıyla kullanılan buhar kazanı patlaması sonucu iki kişi yaşamını yitirmiştir. Bu kazada çok daha fazla sayıda insanımız yaşamını yitirebilirdi.

Her yere "ÖNCE İNSAN" ibaresi koyan, her türlü Kalite Belgesini almış ve duvarlarına asmış işletmelerin uygulamaya dikkat etmesi gerekir. İşletmeleri yönetenler, sorumlu olanlar çalışanların yaşamına kendi ya-

şamları kadar değer vermelidirler. Modern üretim yaklaşımı bunu gerektirmektedir. Dolayısıyla üretim yaparken işgüvenliği önlemlerinin alınması modern yaklaşımın temel göstergesidir. Kazanın özellikle bir sanayi bölgesi içinde oluşması da oldukça düşündürücüdür. Sanayi Bölgeleri genelde işgüvenliği kurallarının tam olarak uygulanması gereken denetimli yerlerdir. Ancak bu örnekte olduğu gibi önlemler yetersizdir. Önlemlerin yanısıra proje aşamasından imalat aşamasına kadar sürece profesyonelce yaklaşım zorunludur.

İşletmelerde buhar kazanları ve benzeri basınçlı kapları kullananların alması gereken önlemleri şöyle sıralayabiliriz.

1. Her türlü basınçlı kabın tasarımı ve projelendirilmesi uluslararası kodlara (AD Mercblatter, ASME, vb.) göre yapılmalıdır.

2. İşletmelerde kullanılan basınçlı kapların üzerinde her birinin seri numarası, imal yılı, markası, kapasitesi, üretici firma adının yer aldığı etiketleri bulunmalı, ayrıca imalatı sırasında kontrolleri yapan denetim kurumunun soğuk damgası olmalıdır.

3. Her basınçlı tankın onaylı bir kimlik dosyası olmalıdır. Kimlik dosyasında tankın malzeme analiz raporu, üretim kontrol raporları, kaynak kontrol raporları (radyografik, ultrasonik, manyetik) kaynak işlemini gerçekleştiren kaynakçıların belgeleri, kaynak test raporları, ısıtma raporları, sızdırmazlık ve basınç testi raporları ile tanka monte edilen güvenlik vanaları, seviye göstergeleri, basınç göstergesi vb. donanımların onayları ve belgeleri bulunmalıdır. Ayrıca tankın boya ve izolasyon raporları da mevcut olmalıdır.

4. Ortalama 20 yıl kullanım süresi dolmuş basınçlı kapların yenilenmesi programa alınmalı, eskimiş tanklarda sac kalınlığı incelmeye, malzeme yorulması ve korozyonun etkileri araştırılarak tanklar yenilenmeli, patlama riski azaltılmalıdır.

5. Bu tür patlamalardan alınması gereken ders gerek işletmenin yerleşim planlanmasının; gerekse bu tür riskli ünitelerin çalışanlara, yerleşim yerlerine, yollara uygun ve güvenli uzaklıkta konumlandırılmasının ne derece önemli olduğudur.

6. Üretim yapan sanayi kuruluşları çeşitli amaçlarla kullandıkları buhar kazanları gaz tankları (Amonyak, LPG, Karbondioksit, Azot, Oksijen vb.) yanında; hava tankları, kompresörler vb. gibi "basıncı kap" tanımlamasının içine giren bütün donanımların periyodik kontrollerini İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Tüzüğü uyarınca yaptırmak zorundadırlar. TMMOB Makina Mühendisleri Odası basınçlı kapların yıllık periyodik kontrollerini sürekli istihdam ettiği ve iş güvenliği konusunda düzenli olarak eğittiği makina mühendisleri

"teknik görevlileri" tarafından yapmaktadır. Bu kontrolleri TMMOB Makina Mühendisleri Odası Teknik Görevlileri dışındaki kişilere yaptırmamalarını öneriyor, firmaları ve bu raporları düzenleyenleri uyarıyoruz. MMO'nun yalnızca "iş güvenliği alanı"nda istihdam ettiği ve işi bu tür konular olan mühendislerinin kontrolü yerine diğer yollara başvurmak; göstermelik raporlar düzenlettirmek; imzalatırmak iş güvenliğini tehlikeye atmanın ilk adımıdır.

7. Basıncı kapların işletmeye alındığı yerlerde işletilmesi ile görevli eleman istihdam edilmeli; bunlara gereken eğitim sağlanmalı; ilave iş yüklenmemelidir.

Sonuç olarak sanayileşme çabaları ve üretim, belirli riskleri oluşturmakta; ancak kurallara, standartlara uymama; ihmal ve gerekli kontrollerin ciddi biçimde yapılmaması; bu riskleri felakete dönüştürmektedir. 20.09.2003

TMMOB

Makina Mühendisleri Odası Bursa Şube Sekreteri
Remzi ERİŞLER

Gemlik'te kazan faciası

Gemlik Serbest Bölge'de patlayan buhar kazan faciası neden oldu: 2 ölü

GEMLİK'teki Serbest Bölge'de Orhan Holding'e ait Oryapı'da buhar kazanı patladı. Dün saat 16.00 sıralarında meydana gelen patlamada, beton kurutmak için kullanılan buhar kazanındaki kaçağa müdahale etmek istedikleri iddia edilen işçiler Kazım Güzelaslan (54) ve Mustafa Sulukaya olay yerinde hayatını kaybetti. Patlayan kazanın parçalarının 400 metrekarelik bir alana yayıldığı görüldü. Gemlik Cumhuriyet Başsavcısı Ulviye Ulusoy ve İlçe Emniyet Müdürü Ali Kemal Kurt olay yerinde inceleme yaptılar. Orhan Holding'ten yapılan açıklamada, patlamanın teslimat öncesi yapılan deneme sırasında meydana geldiği belirtilirken, ölenlerin ailelerine sabır ve başsağlığı diledi.

Bursa Haber 20.09.2003

GELENEKSEL GECE TARİHİ BELİRLENDİ

TMMOB Makina Mühendisleri Odası 49.Kuruluş Yıldönümünün kutlanacağı, geleneksel gece Bursa'da 13 Aralık 2003 Cumartesi günü Hotel Almira'da kutlanacaktır.

Plaket alacaklar listesinde yer almayan üyelerimizin bizleri uyarmalarını bekliyoruz.

MESLEKTE 40.YILINI DOLDURAN ÜYELERİMİZ-BURSA

SİCİL NO	ADI	SOYADI	BİRİMİ
2371	Ertuğrul	ALPAN,	BURSA
2388	Atilla	GALATALI	BURSA
2482	Hamdi	DOĞRU	BURSA
2486	Zeki	ÇELİKBİLEK	BURSA
2868	Halim	ÖZKARTAL	BURSA

MESLEKTE 25.YILINI DOLDURAN ÜYELERİMİZ

SİCİL NO	ADI	SOYADI	BİRİMİ	SİCİL NO	ADI	SOYADI	BİRİMİ
15713	MUSTAFA	YÜCEL	BURSA	17794	B.SUAVI	ÇANKAYA	BURSA
15790	ÇETİN	BABADAN	BURSA	18210	AYKUT	BİLBAY	BURSA
15867	AHMET	KANDEMİR	BURSA	18308	ŞÜKRÜ	ERDEM	BURSA
15969	MEHMET	BİNGÖL	BURSA	18659	RECEP	ERDİM	BURSA
16066	MEHMET ALI	SEVİNGÜL	BURSA	18914	GÜLTEKİN	ÜÇOKLAR	BURSA
16109	OSMAN	SOYOĞUL	BURSA	18947	ŞERAFETTİN	ŞAHİN	BURSA
16175	ALİ	BAYINDIR	BURSA	19376	M.ARIF	ERGEZ	BURSA
16201	ORHAN B.	ALANKUŞ	BURSA	19577	BEKİR SITKI	ÖRSLER	BURSA
16219	SEYİT	ÖZKAYA	BURSA	20104	ÖMER	ÇEVEN	BURSA
16240	SONER	BAHÇECİ	BURSA	23220	MEHMET ALI	BAKIRBAŞ	BURSA
16256	MEHMET	KORUKÇU	BURSA	30369	MUSTAFA VECDİ	DENKTAŞ	BURSA
16274	SALİM	ÖREN	BURSA	38690	SAZİ	CAVUŞOĞLU	BURSA
16294	HÜSEYİN	DEMİRTAŞ	BURSA	40805	SÜLEYMAN	TÜRKSOZ	BURSA
16301	KADİR TARIK	EDİZ	BURSA	16084	ESAT	AŞKIN	BALIKESİR
16394	IRFAN	ILHAN	BURSA	16491	KADİR AYDIN	DEĞİRMENCİ	BALIKESİR
16581	BURHAN	KANTAR	BURSA	16582	MUSTAFA	İŞİK	BALIKESİR
16655	HASAN	TÜRESİN	BURSA	16886	ÜMİT	AKÇAL	BALIKESİR
16656	HASAN	ÖZ	BURSA	17839	H.KAPTAN	TÖRE	BALIKESİR
16823	FAHRİ	KAYA	BURSA	18337	NUSRET	ERGÜR	BALIKESİR
16858	SEDAT	ÇAĞLI	BURSA	18410	HALİT	AKÇAL	BALIKESİR
16888	UYSAL	LİZOR	BURSA	50475	ENDER SEFA	KASAPOĞLU	BALIKESİR
16916	İSMAIL	SOLAÇ	BURSA	30586	YENER	ERCİLİ	BANDIRMA
16980	HAYDAR	ARSLAN	BURSA	35067	KEMALETTİN	GÜNERİ	BANDIRMA
16996	MUHİTTİN	TANOĞLU	BURSA	37136	AHMET	ÖZTÜRK	BANDIRMA
17008	ÖMER	MEKİK	BURSA	16302	M.KEMAL	ÖZKAN	ÇANAKKALE
17098	FERRUH	ÖZTÜRK	BURSA	17451	ALİ	KELEŞ	ÇANAKKALE
17099	NECATİ	SEVGİN	BURSA	15519	ALEV ALI	GÜRBÜZ	YALOVA
17293	NEVZAT	KUTER	BURSA	15560	SEDAT	GİRGİN	YALOVA
17322	SERVET	AKSOY	BURSA	15823	ALAEDDİN	ALPAY	YALOVA
17461	FERRUH	REŞİT	BURSA	17419	SEYFETTİN	BİNGÖL	YALOVA
17517	TURGAY	SOYKAN	BURSA	18137	EROL	SUSUR	YALOVA
17523	SAİT	DURGUN	BURSA	36336	SELMAN	YALGIN	YALOVA
17527	REFİK	YEŞİL	BURSA	16555	ŞAVER TAYFUN	ENGİN	EDREMIT
17558	M. FAHRİ	USLU	BURSA	17045	HASAN BASRİ	ERDEN	EDREMIT
17587	İ. TUĞRUL	HAVUÇOĞLU	BURSA	16964	SEDAT	URAZ	ÇAN
				17847	BAYRAM ALI	KAVA	ÇAN

YAZA VEDA YEMEĞİ YAPILDI

Sosyal Etkinlikler Komisyonu Başkanı Filiz FURUNCUOĞLU

Makina Mühendisleri Odası Bursa Şubesi Sosyal ve Kültürel Etkinlikler Komisyonu'nun düzenlemiş olduğu "Yaza Veda Yemeği" 20 Eylül akşamı Dilmen Otel'de yapıldı.

Geceye katılan misafirlerin günlük hayatın telaşesinden uzak hoşça zaman geçirmelerini isteyen komisyon üyesi arkadaşlarımız amaçlarına ulaşmanın mutluluğu içindeydiler. Samimi ve içten bir ortamda olmanın rahatlığıyla gönüllerince dans edip eğlenen konuklar arasında şiirleriyle geceye renk katanlar da vardı. Masalarda hoş sohbetler yapılırken bir taraftan da pistin hiç boş kalmamasıyla mutluluk verici tablolar oluştu bizler için.

Güzel, kolay unutulmayacak bir gece de böylece son bulurken geleneksel hale gelen yaza ve kışa merhaba yemeklerinin aynı güzellikte devam etmesi en büyük dileğimiz.

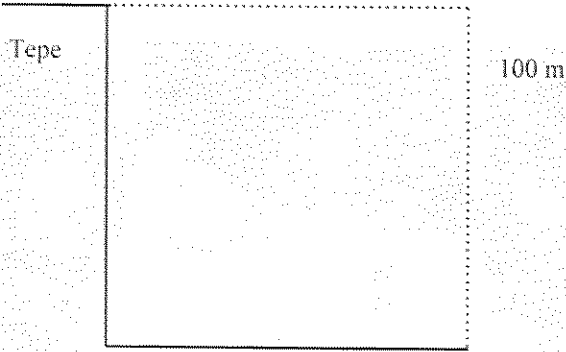
Her güzelliğin çarçabuk bittiği gerçeği birkez daha kendini gösterdi o gece. Dostluk ve arkadaşlıkları pekiştiren, yeni dostlukların, arkadaşlıklarını oluşmasına ortam sağlayan bu tür organizasyonlara katılımın her defasında daha da artmasını umuyoruz.

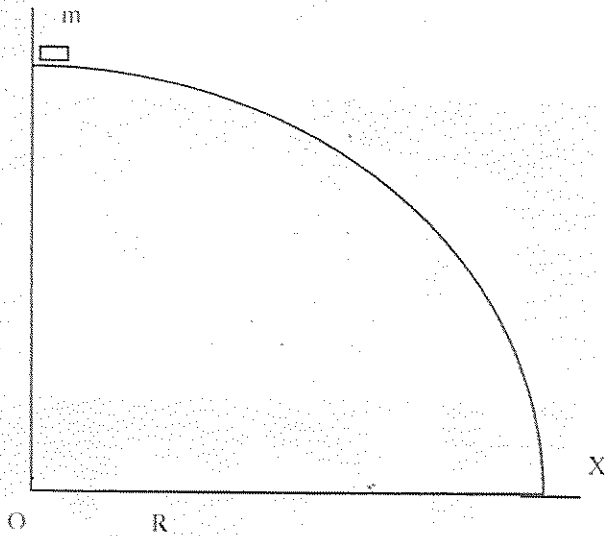
1. Bir ayı, yüksekliği 100 m olan bir tepeden kendini boşluğa bırakıyor. Yere düşüşü ile kendini bırakması arasında 10 sn süre geçtiğine göre Ayının rengi nedir?

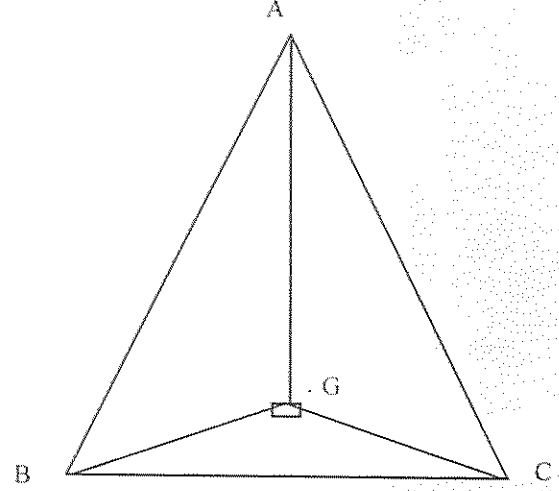
Ayı

2. M kütleli cisim, buzdan bir R yarıçaplı çeyrek küre üzerinde durmaktadır. Yerden gelen hafif bir titreşim sonucunda, m kütleli cisim harekete başlıyor. Belirli bir noktada ise cisim küre ile teması kesilip düşüyor. Bu noktanın x ve y eksenlerine göre konumunu R cinsinden bulunuz.

3. $a-c = c-b = 5$ olduğuna göre $a^2+b^2-2c^2$ ifadesi neye eşittir?

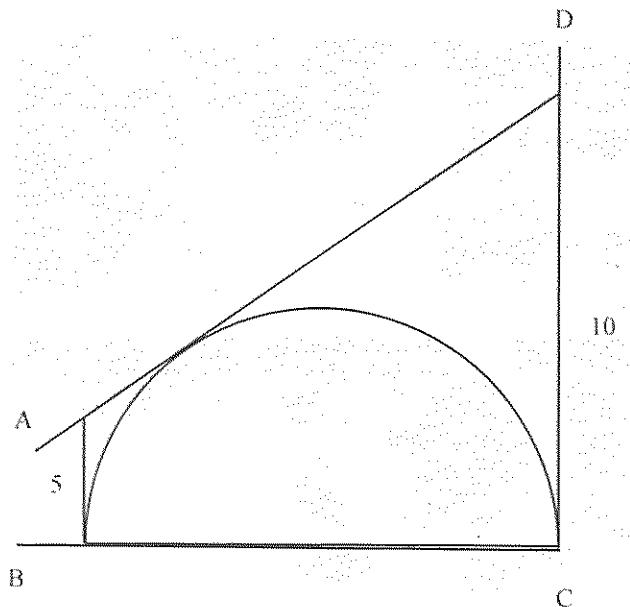
4. Şekildeki üçgende G ağırlık merkezidir.

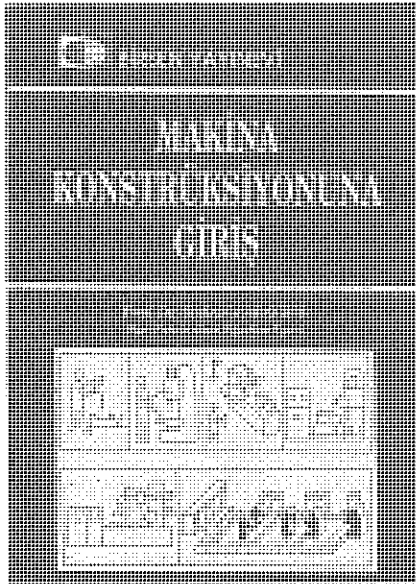
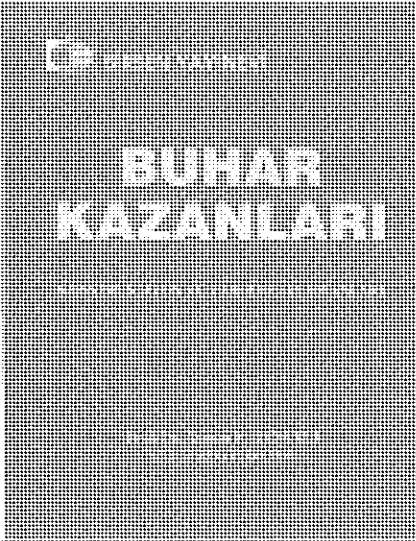
$$IAGI = 10$$

$$IBGI = 6 \text{ ve } m(\angle BGC) = 90^\circ \text{ ise}$$

$IGCI$ uzunluğu nedir?

5. Şekilde ABCD dik yamuğunun içine O merkezli yarım daire yerleştirilmiştir. Buna göre A (ABCD) nedir?

KİTAPLARI ŞUBEMİZDEN TEMİN EDEBİLİRSİNİZ!

KALORİFER TESİSATI EL KİTABI

CİLT BİR : ISI YALITIM PROJE HESAPLARI
UĞUR KÖKTÜRK İ.T.Ü ÖĞRETİM GÖREVLİSİ

Bu kitapta makina mühendisliğinin ana kollarından biri olan KALORİFER TESİSATI VE ISI YALITIM PROJE HESAPLARI tekniği anlatılmaktadır. Yapı bileşenleri ile ilgili ısı iletimi, bu bileşenlerle sağlanması gereken ısı yalıtım özellikleri yanı sıra ısı yalıtımı projesine konu olan yapıyla ilgili özellikler (açık geçit veya pasaj üzerindeki döşemelerle balkon üzerindeki döşemelerle ilişkin hesaplar) . Bu anlamda kitapta bahsi geçen konular yanında ısı yalıtımı projesiyle ilgili tablolar bulunmaktadır.

Sanayide kullanım alanları: Kalorifer tesisatı , ısı yalıtımı.
Fiyatı : 10.500.000 TL

BUHAR KAZANLARI - PROF. DR. OSMAN F. GENÇELİ

Katı , sıvı , gaz yakıtlı buhar kazanlarının tanıtımı termodinamik çevrimler , buhar ve suyun özellikleri üzerinde durulmuştur. Bundan başka kazan tipleri konstruksyon esasları ile bilgiler mevcuttur. Kitabın içindeki tablolar ve ileride sunulan diyagramlar çeşitli konularda kullanılabilir. Ayrıca kazanlarda kullanılan basınç,seviye sıcaklık,debi,hız,gaz analizi, buhar saflığı kuruluğu ölçen cihazlar ve ekipmanlar etermince tanıtılmıştır.

Sanayide kullanım alanları: Endüstriyel buhar kazanları , döküm teknolojisinin özellikleri.

Fiyatı : 12.000.000 TL

MAKİNA KONSTRÜKSİYONUNA GİRİŞ

PROF.DR. ÖZDEMİR BENGİSU

Makina üretimi, imalata dayalı bir içeriğe sahip olup bunun yanı sıra, makina konstruksyonu, malzeme, imal usüleri , mukamevet statik ve dinamik bilgilerini içeriyor.

Kitap teknik resim diyagram ve şekillerle ifade olunan makine konstruksyonunu makine dizaynı konularını ele almakta; şekillendirme , tolerans , geçmeler , normlar konstruktatif analizler boyutuyla edinilmesi gereken bir kitap.

Sanayide kullanım alanları : Makina dizaynı konstruksyon ve imalat.

Fiyatı : 12.500.000 TL